

۱۱

شنبه ۲۰ اردیبهشت ۹۳

اردیبهشت

27th Tehran
International
Book Fair

نشریه روزانه
بیست و هفتمین
نمایشگاه بین‌المللی
کتابخوان

■ اثری که از دل مولانا بر کاغذ نقش بست

■ غرفه‌های برتر بیست و هفتمین دوره نمایشگاه معرفی شدند

■ ناشری که برای رزمندگان کتاب می‌برد

■ افغانستان؛ فعال‌ترین کشور بخش بین‌الملل

با فرهنگ، چرخه اقتصاد سالم می‌شود

محسن مؤمنی شریف

رئیس حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی

بدون شک یکی از عناصر اساسی تاثیرگذار در فرهنگ و مولفه‌ای برای بالارفتن سطح سواد عمومی، کتاب است. از این رو می‌توانیم آن را مادر تمدن بخوانیم. قطعاً باید این مساله از سوی مسئولان و مردم در اولویت قرار گیرد و نسبت به آن اهتمام ویژه‌ای نشان دهند. همانطور که مقام معظم رهبری فرمودند: «اصل؛ فرهنگ است. اقتصاد، امنیت، سیاست و دیگر بخش‌ها، تابعی از فرهنگ هستند.» متأسفانه مساله فرهنگ در سال‌های اخیر، مورد طمع دشمنان قرار گرفته است و این هجمه فرهنگی را نمی‌توان جز با فرهنگ پاسخ گفت.

در مساله اقتصاد نیز نکته‌ای که باید مورد توجه قرار گیرد، فرهنگ است. در غیر این صورت، اقتصادی که از بی‌فرهنگی حاصل شود، اقتصاد مدنظر نظام ما نخواهد بود. این بی‌فرهنگی در اقتصاد، می‌شود کسب درآمد از راه‌های حرام یا میانبرهای مالی که متأسفانه باب شده است و تنها سدی که می‌تواند جلو این درآمدهای غیرفرهنگی را بگیرد، فرهنگ است. لذا فرهنگ و اقتصاد در ارتباطی تنگاتنگ با یکدیگر هستند و تقویت این ارتباط، عنايت ویژه مسئولان و همکاری مردم را می‌طلبد.

چرخه اقتصادی کشور ایران، از طریق فرهنگ است که به سلامت به مقصد خواهد رسید. اگر در فرهنگ عمومی، کار کردن به عنوان امری مقدس جا بیفتد، می‌توانیم رشد و کمال را پایه‌ریزی کرده و با توجه به محور پیشرفت ایران که بر پایه فرهنگ نهاده شده، در ترسیم چشم‌انداز ۱۴۰۴ موفق عمل کنیم.

همچنین در مساله افزایش قیمت کتاب، که ممکن است موجب بی‌ میلی مردم و مخاطبان شود باید به دنبال دلایل اصلی آن بود و صرفاً پایین آمدن قیمت‌ها نباید مدنظر قرار گیرد، بلکه باید با مدیریت درست و مطالعه ساختارها، در پی قیمت‌های واقعی کتاب باشیم؛ نه ارزان‌تر از حد واقعی، نه گران‌تر. به طور مثال در مساله گران شدن کاغذ که اخیراً صورت گرفت، می‌توانستیم با مدیریت کارخانه‌های کاغذ، از این بحران عبور کنیم.

با توجه به بحران کاغذ که اخیراً به وجود آمد، گمان نمی‌کردم نمایشگاه در این حد و حدود ظاهر شود ولی خوشبختانه ارزیابی من از نمایشگاه امسال، تغییری مثبت نسبت به سال پیش است که مسلماً نسیم فرهنگی شدن و حرکت به سمت چشم‌اندازهای مورد نیاز و مطلوب احساس می‌شود.

مساله اساسی دیگر در بحث کتاب و جذب مخاطب، دسترسی آسان به کتاب است که باید برای افرادی که وضعیت اقتصادی‌شان امکان خرید کتاب را برای آنها فراهم نمی‌کند، در نظر گرفته شود.

امروز ذائقه مردم به سمت و سوی خوبی در حرکت است و این مساله را می‌توان از شور و شوق آنها در نمایشگاه کتاب فهمید. باید قدر دان این مساله بود و تا فرصت هست بهره کافی را برد. مردم به تولیدات داخلی و بومی، علاقه و ویژه‌ای دارند و محصولات ایران نسبت به کشورهای دیگر، برایشان در ارجحیت است، حتی اگر تولید خارجی حرفه‌ای‌تر باشد؛ پس تا ذائقه مردم عوض نشده باید از این شرایط استفاده کنیم.

با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری در مورد اقتصاد و فرهنگ، باید به این مساله توجه داشت که هرچقدر هم سرمایه‌گذاری فرهنگی انجام دهیم، ضرر نخواهیم کرد. باشد که با مدیریت درست، ضعف فرهنگی موجود را از بین برده و در پی آن مشکلات اقتصادی را در حوزه‌های مختلف برطرف کنیم. ان شاء الله.

در رونمایی تصحیح حسن لاهوتی از مثنوی مطرح شد؛

اثری که از دل مولانا بر کاغذ نقش بست

عنوان یک پژوهشگر عزیز، مهریان، دلسوز، ایران‌دوست و خوش‌اخلاق یاد کرد و گفت: استاد لاهوتی آثار ارزشمندی در حوزه مولوی‌شناسی تالیف و ترجمه کرده است. این در شرایطی است که برخی مانند کلمن بارکس در غرب به نوعی از قبل مثنوی بازاری راه انداخته‌اند و آن را تفسیر به رای می‌کنند. متأسفانه استقبال زیادی هم از این تفسیرهای انحرافی می‌شود. ایرانی‌همچنین از وضعیت نامساعد مالی موسسات پژوهشی از جمله میراث مکتوب گلایه و عنوان کرد: بودجه سال گذشته ما تقریباً رقی است برابر با بودجه سال ۸۵، در حالی که طی یکی، دو سال گذشته کاغذ به شدت گران شده است.

وی همچنین با ارائه گزارشی از فعالیت‌های انتشارات میراث مکتوب گفت: میراث مکتوب از سال ۱۳۷۳ تاکنون ۲۶۶ عنوان کتاب در ۳۱۱ جلد منتشر کرده است. انتشار ۵۲ شماره مجله علمی و پژوهشی آیین میراث با ۳۲ شماره ضمیمه، انتشار ۵۷ شماره گزارش میراث، برگزاری ۹۹ نشست پژوهشی در حوزه نقد و بررسی کتاب و برپایی بیش از بیست همایش بین‌المللی و ملی تخصصی در این حوزه از دیگر فعالیت‌های میراث مکتوب بوده است.

ایرانی با بیان اینکه موسسه متبوعش در طول سال‌ها حدود ۹۲ جایزه دریافت کرده است، افزود: میراث مکتوب تلاش کرده است با همکاری مؤسسات علمی داخل و خارج از کشور، کتاب‌هایی را منتشر کند؛ از جمله این مؤسسات، مؤسسه مطالعات جهان در دانشگاه برلین، مؤسسه مطالعات اسماعیلیه، انجمن ایران‌شناسی فرانسه در تهران و بعضی مؤسسات دیگر در کشورهایمانند پاکستان است.

وی همچنین با اشاره به مشکلات مالی مرکز پژوهشی میراث مکتوب از چاپ حدود شش عنوان کتاب با هزینه علاقه‌مندان

کریم زمانی از مثنوی معنوی به عنوان اثری یاد کرد که حاصل تجربیات درونی مولانا بوده و از دل او برآمده و بر لوح کاغذ نقش بسته است.

مراسم بزرگداشت استاد زنده‌یاد حسن لاهوتی و رونمایی از تصحیح وی از مثنوی معنوی روز جمعه نوزدهم اردیبهشت ماه با حضور کریم زمانی، مثنوی‌پژوه و اکبر ایرانی، مدیر موسسه پژوهشی میراث مکتوب و همچنین محمدحسین ساکت، پژوهشگر در سرای اهل قلم بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی تهران برگزار شد.

در ابتدای این برنامه اکبر ایرانی با اشاره به مراحل طی شده برای چاپ تصحیح مرحوم حسن لاهوتی از مثنوی معنوی گفت: این کتاب که تصحیحی است از نسخه نیکلسون مثنوی، چندسال پیش از سوی یک ناشر چاپ شده بود اما با توجه به اینکه ناشر نظرات اصلاحی لاهوتی را در نسخه چاپ‌شده اعمال نکرد و او از نحوه چاپ و عرضه این کتاب راضی نبود، از ما خواست که آن را تجدید چاپ کنیم. اما از آنجا که ما معمولاً از

چاپ مجدد کتابی که پیشتر از سوی یک ناشر دیگر منتشر شده، امتناع می‌کنیم، ابتدا با این درخواست استاد لاهوتی موافقت نکردیم. با این حال چون یکی از برنامه‌های موسسه میراث مکتوب چاپ آثار ارزشمندی از جمله مثنوی معنوی است، در نهایت این درخواست را پذیرفتیم.

به گفته وی، این مصحح فقید هر سه مقدمه نیکلسون را برای سه دفتر مثنوی ترجمه کرده و آن را یک بار هم به طور کامل با نسخه قونیه مطابقت داده است.

ایرانی افزود: استاد لاهوتی اصرار داشت که این کتاب در زمان حیاتش چاپ شود، اما متأسفانه مسائل مالی و برخی مشکلات دیگر این امکان را به ما نداد.

رئیس موسسه پژوهشی میراث مکتوب از استاد لاهوتی به

نقش رینولد نیکلسون در آشنایی انگلیسی‌زبان‌ها با اثر مهم مولانا مهم است و تاکنون سریع‌ترین و بهترین تصویر از مثنوی را نیکلسون داشته و رنج و شوقی او در این کار واقعاً ستودنی است

همزمان با مراسم پایانی

غرفه‌های برتر

بیست و هفتمین دوره نمایشگاه معرفی شدند

غرفه‌ای را شایسته انتخاب ندانستند.

■ حوزه حجاب و عفاف

هیأت داوران همچنین در حوزه عفاف و حجاب غرفه‌های زیر را که با رعایت شئون اخلاقی و اسلامی بهترین جلوه‌های عفاف و حجاب را در طول برگزاری نمایشگاه ارائه دادند، به عنوان غرفه‌های برتر در این زمینه انتخاب کردند:

- الف - غرفه انتشارات «پیام مشرق» از بخش ناشران کودک و نوجوان به مدیریت مسئولی تهمنه آقامحمدعلی کرمانی
- ب - غرفه ویژه «آثار امیرالمومنین (ع)» از بخش ناشران عمومی به مدیریت مسئولی مهدی خوش‌رو
- ج - غرفه انتشارات «گاج» از بخش ناشران آموزشی به مدیریت مسئولی ابوالفضل جوکار

■ غرفه‌های دولتی

هیأت داوران بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، با اعطای لوح سپاس، مراتب قدردانی خود از غرفه‌های برتر دولتی را اعلام کردند:

۱- غرفه انتشارات «انقلاب اسلامی» به مدیریت مسئولی علیرضا مختارپور قهرودی و غرفه انتشارات «پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی» به مدیریت مسئولی سید غلامرضا حسینی در حوزه ناشران داخلی برگزیده شدند.

۲- هیأت داوران در حوزه ناشران دولتی، بین الملل و الکترونیک هیچ غرفه‌ای را انتخاب نکردند.

۳- در حوزه عفاف و حجاب از غرفه ستاد اقامه نماز به مسئولیت مجتبی کلباسی اشتری تقدیر شد.

۴- هیأت داوران ضمن خوشامدگویی به مهمان ویژه این دوره از نمایشگاه، کشور دوست و برادر افغانستان، از غرفه سفارت کبرای افغانستان به مدیریت مسئولی محمد افسر رهبین، رایزن فرهنگی افغانستان و غرفه انتشارات «عازم» به مدیریت مسئولی اجمل عازم، به نمایندگی از اتحادیه ناشران افغانستان قدردانی کردند.

همچنین هیأت داوران به پاس سلحشوری و رشادت‌های ایرانیان در طول هزاره‌های تاریخ از نام بیکران خلیج فارس ایران، به بهانه برپایی نمایشگاه مستندی با موضوع خلیج فارس، از برزین زرغامی مدیر مسئول غرفه «خلیج فارس» قدردانی کردند.

اسامی غرفه‌های برتر بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، امروز در مراسم اختتامیه این نمایشگاه اعلام شد. بر این اساس، هیأت داوران از میان غرفه‌های مشمول شیوه‌نامه، غرفه‌های برتر در بخش‌های مختلف را انتخاب کردند. اسامی این غرفه‌ها در حوزه‌های مختلف به شرح ذیل است:

■ حوزه ناشران داخلی

الف - در بخش ناشران عمومی، هیأت داوران ضمن تقدیر از غرفه‌های «گرایش تازه»، «آوند دانش» و «مهرسا»، غرفه انتشارات «اسراء» به مدیریت مسئولی مرتضی واعظ جوادلی آملی و همچنین غرفه نشر «تی» به مدیریت مسئولی جعفر همایی را به طور مشترک انتخاب کردند.

ب - در بخش ناشران کودک و نوجوان، غرفه انتشارات «طلایی» به مدیریت مسئولی کاظم طلایی به عنوان غرفه برتر شناخته شد.

ج - در بخش ناشران دانشگاهی غرفه انتشارات «فدک ایساتیس» به مدیریت مسئولی حمیدرضا دره‌شیری عنوان غرفه برتر را کسب کرد.

د - در بخش ناشران آموزشی، ضمن تقدیر از غرفه انتشارات «گاج»، غرفه انتشارات «خط سفید» به مدیریت مسئولی مجید توانایی به عنوان غرفه برتر انتخاب شد.

■ حوزه ناشران بین‌الملل

الف - در بخش ناشران کتب عربی، غرفه جمعیت «المعارف الاسلامیه الثقافه» از کشور لبنان به مدیریت مسئولی الحاج عصام نعمه عنوان غرفه برتر را به دست آورد.

ب - در بخش ناشران کتب لاتین، غرفه «شهر کتاب» به مدیریت مسئولی محمد رضا مهدی‌زاده و غرفه «کاسپین» به مدیریت مسئولی رضا اسدی انتخاب شدند.

■ حوزه نشر الکترونیک

در حوزه نشر الکترونیک هیأت داوران ضمن تقدیر از غرفه «فیدیبو» و «عصر گویش‌افزار»، غرفه «پیام حنان» به مدیریت مسئولی محمد باقری مهابادی را به عنوان غرفه برتر برگزیدند. هیأت داوران در بخش خارجی نشر الکترونیک هیچ

این حوزه از جمله دکتر صدقاتی خبر داد و ابراز امیدواری کرد فضا برای فعالیت‌های فرهنگی در حوزه میراث مکتوب در دولت تدبیر و امید بهتر شود.

رئیس مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب همچنین حضور نویسندگان و پژوهشگران را در سرای اهل قلم نمایشگاه کتاب تهران کم‌سابقه خواند و آن را نشان‌دهنده جلب اعتماد آنها از سوی دولت دانست.

در این جلسه محمدحسین ساکت نیز در سخنانی با اشاره به قالب شعری مثنوی گفت: ممکن است شاعران قوی‌تری غیر از جلال الدین بلخی هم در سرودن این قالب شعری وجود داشته باشند، اما هیچ کدام به زبان‌دی او نیستند. اگر بخواهیم از نظر شعری به مثنوی مولوی نمره بدهیم ممکن است نمره بالایی نگیرد ولی به واقع این اثر یک معجزه است.

وی همچنین نقش رینولد نیکلسون را در آشنایی انگلیسی‌زبان‌ها با مثنوی مهم ارزیابی کرد و گفت: تاکنون سریع‌ترین و بهترین تصویر از مثنوی رانیکلسون داشته و رنج و شوق او در این کار واقعاً ستودنی است.

وی در پایان پیشنهاد کرد سازمان‌هایی که در حوزه وقف کار می‌کنند برای آنچه او نجات چاپ و نشر کتاب‌های ارزشمندی مانند مثنوی نامید، وارد عمل شوند.

در این مراسم همچنین کریم زمانی، مثنوی‌پژوه با نقل قولی از شیخ احمد جام، صاحب کتاب «روضه‌المذنبین» گفت: او می‌گوید برخی آثار از کاغذ بر کاغذ جاری می‌شوند و در واقع اینها آثاری هستند که کسانی از محفوظات پیشین به روی کاغذ می‌آورند و چاپ می‌کنند، اما نسخه دیگری از کتاب‌ها هستند که به جای اینکه از کاغذ بر کاغذ جاری شوند، از دل بر کاغذ جاری می‌شوند. مثنوی معنوی از جمله کتاب‌هایی نیست که از شدت سواد و دانش و بحرالعلوم بودن گفته شده باشد، بلکه اثری است که از دل تجربه‌های مستقیم مولانا برآمده و بر لوح کاغذ نقش بسته است.

زمانی با اشاره به مکانی که مولانا در آن رشد یافت، گفت: قونیه سرزمینی است که فرهنگ‌های مختلفی بر آنجا حاکم بود، از جمله هلنی، رومی، عربی و فارسی. مولانا هم به وحدت ادیان نظر داشت و از این جهت در سلوک خودش هم همین اصل را رعایت می‌کرد.

این مولوی پژوه تاکید کرد: مولانا ظاهر و باطنش یکی بود و شما در سراسر آثار او حتی یک بیت نمی‌توانید پیدا کنید که در مدح امیر یا سالاری باشد.

وی همچنین از تلاش زنده‌یاد لاهوتی در تصحیح برخی اشتباهات کوچک که پروفیسور آنه ماری شیمیل در تفسیر نیکلسون بر مثنوی مرتکب شده است، تمجید کرد و گفت: پاورقی‌هایی که جناب لاهوتی بر این کتاب نوشته، این اشتباهات را به ما نمایانده است و نشان می‌دهد که او چه محقق و پژوهشگر ارزنده‌ای بود.

در پایان این برنامه با حضور کریم زمانی، نجفعلی میرزایی، مدیرعامل مؤسسه خانه کتاب و اکبر ایرانی، مدیر مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب، از تصحیح حسن لاهوتی از کتاب مثنوی معنوی رونمایی شد.

در یک نشست تخصصی در سرای اهل قلم مطرح شد تصویرگری کتاب نقاشی کشیدن برای کودک نیست

کند. اگر یک تصویر گر بتواند خود را در فضای کودک حفظ کند و با این حس کودکان ارتباط برقرار کند، علاوه بر اینکه می‌تواند تصویر خوبی ارائه بدهد، می‌تواند ارتباط تصویری را با متن، در مخاطبش هم ایجاد کند.

وی با اشاره به نقش دانشگاه‌ها در پرورش تصویرگران موفق حوزه کتاب کودک، یادآور شد: متأسفانه بیشتر دانشجویانی که وارد این حیطه شده‌اند، به جای اینکه فرهنگ بومی خودشان را در کارهایشان نشان دهند، وارد سبک‌ها و فضاهایی شده‌اند که چندان ربطی به فرهنگ بومی ما ندارد.

در این نشست، محمدعلی کشاورز نیز در سخنانی با بیان اینکه «ما ایرانی‌ها روحیه کار تیمی نداریم و این موضوع یکی از عوامل اصلی شکست‌هایمان بوده است» گفت: برای کسب موفقیت در حیطه تصویرگری، نیازمند کار گروهی هستیم و علاوه بر حضور کارشناسان فرهنگی، باید متناسب با بازار کار هم عمل کنیم.

وی با تأکید بر اینکه «باید افراد شناخته‌شده و کسانی که می‌توانند در این زمینه سرمایه‌گذاری کنند، وارد این حیطه شوند» افزود:

ما چند سال پیش به کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان پیشنهاد کردیم که مدرسه تصویرگری ایجاد کند، ولی این ایده عملی نشد و حالا اگر کانون نتوانسته این کار را بکند، ما می‌توانیم این کار را از طریق دانشگاه‌های هنری خودمان تعقیب کنیم.

کشاورز اضافه کرد: اگر این اتفاق نیفتد، ناشران به مرور و به زودی متوجه می‌شوند که به حرکت بزرگی در زمینه تصویرگری کتاب کودک نیاز است. اگر ناشران غربی به این مساله اهمیت می‌دهند، به این خاطر

است که انگیزه خوبی برای این کار دارند، اما ناشران ما که برای برگشت سرمایه‌شان باید ۳ سال صبر کنند، انگیزه‌ای برای تغییر روش خود ندارند.

این تصویرگر همچنین گفت: چالش تصویرگری ما این است که ارتباط منطقی بین مدرسان، تصویرگران، ناشران و نخبگان علمی برقرار نشده و اگر این ارتباط به وجود بیاید، پازلی شکل خواهد گرفت که مخاطب در آن دیده می‌شود و به نیازهایش پاسخ داده می‌شود.

کشاورز یادآور شد: تصویرگری کتاب کودک مختص کتاب‌های علمی نیست و بسیاری از مسائل خانوادگی در متون ادبی از طریق تصویر قابل انتقال است؛ مثل آنچه در مجموعه کتاب‌های «کتی» رخ داده است، اما ما هنوز در کشور خودمان هیچ مجموعه‌ای را نداریم که تداوم داشته باشد.

مهرنوش مشیری معتقد است: تصویرگری کتاب کودک با نقاشی کردن برای کودکان فرق دارد و یک تصویرگر نباید برای دل خودش تصویر بکشد.

نشست «تصویرگری کتاب کودک و نوجوان و مخاطبان داخلی و خارجی» روز گذشته با حضور مهرنوش مشیری، محمدعلی کشاورز و کاظم طلایی در سرای اهل قلم کودک و نوجوان بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار شد.

در این نشست، مهرنوش مشیری سخنانش را با طرح این سوالات آغاز کرد: باید بررسی شود که چرا همه علاقه‌مند هستند که به حیطه تصویرگری وارد شوند و عمدتاً هم دختران علاقه‌مند به فعالیت در این حوزه هستند؟ همچنین باید بررسی شود در این ۲۷ سال که نمایشگاه کتاب تهران برگزار شده، فقط علاقه‌های خودمان را از طریق تصویرگری‌هایمان نشان داده‌ایم یا اینکه در این زمینه نیازسنجی خاصی هم صورت گرفته است؟

وی افزود: ساعت کار تصویرگر کتاب کودک، ساعت کسب نیست، بلکه ساعت آموزش و کار است. مادر نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب

خارجی، انواع و اقسام جوایز را کسب می‌کنیم در حالی که بسیاری از این نمایشگاه‌ها، بی‌بنال و نمایشگاه‌های حوزه کودکان محسوب نمی‌شوند.

مشیری تأکید کرد: تصویرگری کتاب کودک با نقاشی کردن برای کودکان فرق دارد و یک تصویرگر کتاب کودک نباید برای دل خودش تصویر بکشد. در این نشست همچنین کاظم طلایی گفت: تصویرگران ما به تکرار رسیده‌اند و این مساله بیشتر ناشی از مسائل اقتصادی

حوزه نشر است. چون ناشر برایش اهمیت دارد که اگر با یک تصویرگر کتاب کودک در کارش موفق شده، از همان تصویرگر در کارهای بعدی‌اش هم استفاده کند.

وی افزود: کارهای موفق جهانی در حوزه تصویرگری کتاب کودک باید همفکری یک گروه را به همراه داشته باشد و اساساً در چنین شرایطی است که کارها، جهانی می‌شوند. متأسفانه ما هم به صورت جزیره‌ای فکر می‌کنیم و هم به صورت جزیره‌ای عمل می‌کنیم. به همین خاطر است که با وجود اینکه ستارگان خاصی داریم، هیچ متفکری نداریم که بتواند هدایتگری کند تا در نهایت یک محصول قابل توجه ارائه شود.

طلایی گفت: فرق نقاشی با تصویرگری در این است که نقاشی بیان احساسات است در حالی که تصویرگر باید با توجه به متن کتاب کار

در نشست واکاوی هنر انقلاب مطرح شد:

هنر انقلاب پرچمدار یک تفکر هنری است

سرای اهل قلم در دهمین روز از برگزاری نمایشگاه کتاب به تحلیل و هنر انقلاب پرداخت.

در نشست «واکاوی هنر انقلاب» که با حضور مرتضی حیدری و اصغر فهیمی برگزار شد، فهیمی فر در خصوص هنر انقلاب‌های مهم جهان گفت: راجع به هنر انقلاب می‌توان خیلی مفصل صحبت کرد و از زوایای مختلف در مورد آن بحث کرد. هر انقلابی در جریان تحقق خودش و بعد از اینکه به بار نشست برای انتقال مفاهیم و دیدگاه‌های نیازمند قالب‌های عדיده فرهنگی است.

وی ادامه داد: اندک اندک ممارست در انتقال محتوای انقلاب در قالب‌های تجربه شده سبب شکل‌گیری یک بیان خاص می‌شود که این بیان خاص بعدها محل ارزیابی و محل بروز نظریاتی است که تحت عنوان ویژگی‌های مکتبی یا ویژگی‌های زیبایی شناختی از آن هنر و آن انقلاب به دست می‌آوریم.

فهیمی فر بیان کرد: از اواخر قرن هجدهم به بعد که قرن انقلاب‌های فرهنگی و انقلاب اجتماعی و سیاسی است، جهان وارد مرحله جدیدی از حکومت‌های مردمی می‌شود و انواع انقلاب‌ها صورت می‌گیرد که هر کدام پرچمدار تفکری هنری هستند. انقلاب ۱۷۸۹ فرانسه که تبلور ایده‌ها و نظریات ایده‌آلیستی، انسان‌گرا و طبیعت‌گرا به شمار می‌رود، مبتنی بر فلسفه‌های ایده‌آلیستی و البته تجربی، صورت اجتماعی خود را ایجاد کرد. البته این انقلاب صرف نظر از اینکه یک سازه فکری است یک سازه هنری هم محسوب می‌شود یا انقلاب ۱۹۱۷ در شوروی که بسیاری از مبانی هنری خود را بر پایه مبانی اندیشه مارکسیستی در مقابل انقلاب ایده‌آلیستی قرار داد.

مرتضی حیدری نیز درباره حضور موثر هنرمندان تجسمی در انقلاب گفت: تعدادی از هنرمندان اولین نمایشگاه انقلابی خود را با شتاب بسیار زیاد در زمانی که چماق‌دارها فریاد می‌کردند «بختیار سنگرت را نگه دار» در حسینیه ارشاد برپا کردند. مردم هم برای اولین بار رویکرد شگفتی داشتند و روزانه ده هزار بازدیدکننده به نمایشگاه می‌آمد تا ببینند اولین تجلی هنر انقلاب چه شکلی دارد.

وی افزود: این جمع بدون هماهنگی نهاد رسمی یا دولتی، به صورت خود جوش شکل گرفته بود و آثاری هم که عرضه می‌شد ضمن اینکه موضوع زیبایی‌شناسی و دستیابی به زبانی خاص و شایسته نامیده شدن به عنوان هنر انقلاب اسلامی در نظر گرفته می‌شد، جنبه‌های اجتماعی انقلاب را هم بیان می‌کرد به طوری که هدفش افشاگری رژیم جنایت‌پیشه شاه بود.

در یادبود محمدرضا جاسبی علیان عنوان شد:

ناشری که برای رزمندگان کتاب می‌برد

از علیان یاد کرد و گفت: ایشان یک پیشنمازی و پیش‌رو بودن در حوزه کتاب دینی و کودک و حتی آثار علمی داشتند. کار انتشارات پیام آزادی را از سال ۶۷ رصد کردم و شاهد بودم که در آن سال‌ها بالاترین تعداد کتاب متعلق به این انتشارات است. حق‌بین به رویکرد عام‌المنفعه زنده‌یاد علیان نیز اشاره کرد و گفت: آن سال‌ها اغلب قرآن‌هایی که در کشور چاپ می‌شد اشتباه خطی داشت. آقای علیان برای اولین بار برای قرآن سفارش خط ویژه داد و بعد هم فیلم و زینک آن را در اختیار عامه‌ناشران قرار داد تا قرآن صحیح و با قیمت پایین در اختیار مردم قرار بگیرد.

مصطفی زمانی یکی از برادران و شرکای شادروان جاسبی علیان در ادامه نشست به خوشنام بودن نشر پیام آزادی اشاره کرد و گفت: کارنامه آقای علیان آینه شخصیت اوست. کتاب‌هایی که منتشر کرد تأثیر مثبتی در جامعه داشت و این تأثیر برای ایشان در عالم آخرت سهم و برکت خواهد داشت.

او از فراز و نشیب کار فرهنگی در دوره‌های مختلف یاد کرد و تمرکز زنده‌یاد علیان را بر اصول دانست و گفت: فراز و نشیب عرصه نشر باعث می‌شود بعضی افراد نتوانند کار را ادامه دهند. امتیاز مرحوم علیان صبر و استقامت‌شان بر اصول بود تا آثاری را که جنبه انحرافی داشتند، منتشر نکند. خصوصیت فرهنگی ایشان در

انتخاب آثار این گونه بود که آثار همگام با اعتقادات باشد. احمد مسجدجامعی وزیر اسبق فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس شورای شهر تهران نیز به شخصیت فرهنگی علیان اشاره کرد و گفت: هیچ‌وقت به یاد ندارم که آقای علیان در زمان ما برای مساله شخصی به ارشاد مراجعه کرده باشد، در حالی که کتاب‌های بسیاری عرضه می‌کرد. هرگاه مراجعه می‌کرد برای مجموعه ناشران مطالبه‌ای داشت، نه خودش.

وی انتشارات پیام آزادی را اولین ناشر برتر حوزه کودک و نوجوان عنوان کرد که از دست رئیس جمهور وقت جایزه رسمی دریافت کرده است.

مسجدجامعی درباره کیفیت کار انتشارات پیام آزادی نیز در جنبه‌های مختلف سخن گفت و افزود: علیان -تا جایی که یادم است، دست کم در کتابهای مذهبی- برای نخستین بار بحث ویرایش را در کتاب کودک وارد کرد.

انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان در ادامه برپایی مراسم نکوداشت مفاخر فقید عرصه نشر، روز گذشته به یاد محمدرضا جاسبی علیان، بنیانگذار انتشارات پیام آزادی مراسمی با حضور احمد مسجدجامعی، رئیس شورای شهر تهران و جمعی از نویسندگان و ناشران در سرای اهل قلم کودک و نوجوان برگزار کرد.

در ابتدای این مراسم، سیدعلی کاشفی خوانساری مدیر سرای اهل قلم کودک و نوجوان بیست و هفتمین نمایشگاه کتاب تهران ضمن خوشامدگویی به حاضران در نشست گفت: در این روزهای گرم و در روزهای پایانی نمایشگاه جمعی از پدیدآورندگان، ناشران و علاقه‌مندان جمع شدند تا یاد یکی از خدمتگزاران حوزه نشر را گرامی بدارند.

پس از این خوشامدگویی، کاشفی خوانساری از نادر قدیانی، رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان برای سخنرانی دعوت کرد.

قدیانی به سابقه آشنایی خود با علیان اشاره کرد و گفت: چند سال قبل تر از برپایی نمایشگاه کتاب تهران، در پارک شهر تهران نمایشگاهی برگزار می‌شد. آن سال‌ها بنده چند کتاب چاپ کرده بودم و برای اولین بار در همان جا با آقای علیان ملاقات کردم. البته پیش‌تر با محصولات پیام آزادی آشنایی داشتم.

وی افزود: ایشان بیش از سیصد عنوان کتاب چاپ کرده بود و در شرایط زمانی خودش تمام نهادهای جامعه را به سمت خودش جلب می‌کرد. آن سال‌ها نشر پیام آزادی در حوزه آثار مذهبی کودک حرف اول را می‌زد. بعدها و زمانی که شهر فاو تسخیر شد، ما به اتفاق آقای علیان با یک وانت پیکان از جاده‌های باریک و سخت می‌گذشتیم و کتاب به فاو می‌بردیم. ایشان تلاش می‌کرد همه کتاب‌های مورد نیاز رزمندگان را تهیه کند.

قدیانی در پایان سخنانش لب به انتقاد هم گشود و گفت: برخی در جریان آخرین انتخابات هیات مدیره اتحادیه ناشران، زنده‌یاد علیان را در فهرست‌هایشان جاندادند و نگذاشتند پای ایشان به هیچ یک از کمیسیون‌ها باز شود و حتی وقتی در بستر بیماری بود یک بار به ملاقاتش نرفتند.

در ادامه محمدتقی حقی‌بین از دوستان قدیمی علیان و از مدیران انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک با عبارت «مرد خندان»

فروشگاه کتاب سازمان میراث فرهنگی بازگشایی می‌شود

مسعود سلطانی‌فر، رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در بازدید از نمایشگاه کتاب با اشاره به استقبال چشمگیر مردم گفت: کتابفروشی این سازمان که پیش‌تر در خیابان لارستان فعالیت می‌کرد، بازگشایی می‌شود تا دسترسی مردم به آثار منتشر شده از سوی این سازمان آسان‌تر شود.

وی درباره وضعیت کتابخانه سازمان میراث فرهنگی عنوان کرد: پس از یک دوره پرتلاطم که بر این سازمان حاکم بوده و طی جابه‌جایی‌هایی که کتابخانه به شیراز داشته، بخشی از اسناد، مدارک و اشیاء گم شده‌اند. از سوی دیگر کارشناسان ارزشمند این سازمان نیز به دلیل جابه‌جایی‌ها به شهرهای دیگری فرستاده شده یا به بخش‌های دیگری رفته یا با این سازمان قطع همکاری کرده بودند که از آنها دعوت کردیم بار دیگر به بخش‌های قبلی بازگردند.

به گفته سلطانی‌فر، این سازمان در حوزه انتشارات، بودجه مشخصی ندارد و این مساله متناسب با نیازها و فعالیت‌های انجام شده تخصیص می‌یابد. هر چه در این عرصه افراد علاقه‌مند بیشتر باشند، اعتبار بیشتری نیز به آن تعلق می‌گیرد.

رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری افزود: در دوره جدید هر دو هفته یک عنوان کتاب پژوهشی منتشر کرده‌ایم و قصد داریم این رکورد را به کمتر از یک هفته برسانیم. این سازمان در حوزه عملی نیازمند گسترش فعالیت‌هاست و تمایل داریم تا کارشناسان، دانشجویان و علاقه‌مندان داخلی با این سازمان همکاری کنند. همچنین جایگاه منابع و عنوان‌های جدید بسیار مورد توجه است و تلاش داریم در فعالیت‌های آموزشی با کشورهای همسایه، همکاری‌ها را افزایش دهیم.

وی رویکرد سازمان را در همه بخش‌های مرتبط با کاوش، ثبت، شناسایی، احیا و مرمت، متمرکز عنوان کرد و گفت: در حوزه مسائل احیا و مرمت از دو بخش منابع دولتی و بخش خصوصی استفاده می‌شود.

سلطانی‌فر با اشاره به تلاش‌هایی که برای بازگرداندن گل‌نشته‌های هخامنشی در حال انجام است، گفت: بخش شرق‌شناسی دانشگاه شیکاگو دستگاه‌های جدیدی برای اسکن این لوح‌ها تهیه کرده و قرار است پس از برگزاری دادگاه به ایران بازگردانده شوند. ترجمه این لوح‌ها که عبدالمجید ارفع‌ی، از بزرگترین استادان زبان‌شناس آنها را به فارسی برگردانده است، تا ماه آینده منتشر و در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.

پایان نمایشگاه بیست و هفتم و نخستین مهمان ویژه

افغانستان؛ فعال‌ترین کشور بخش بین‌الملل

وضعیت صنعت نشر در افغانستان و تبادل کتاب از جمله مسائلی بود که روز گذشته در بخش بین‌الملل نمایشگاه کتاب تهران مورد بحث قرار گرفت. برپایی نشست‌های گوناگون با حضور استادان و مسئولان کشور افغانستان و استقبال مخاطبان به خصوص مردم این کشور از بخش‌های مختلف نمایشگاه، به ویژه بخش بین‌الملل همگی نشانگر این مسأله بود که حضور مهمان ویژه نمایشگاه در این دوره چشمگیر بوده است.

■ **روزنه‌امیدی برای وضعیت نشر در افغانستان دیده می‌شود**
دانشجویان افغان در ایران با برگزاری نشستی به ارائه گزارش تحلیلی از وضعیت نشر کتاب در افغانستان با تأکید بر نشر کتاب‌های دانشگاهی پرداختند.

در ابتدای این نشست عبدالله صمدی، نویسنده و مترجم افغان با تأکید بر اینکه نشر افغانستان هیچ ساختاری ندارد، گفت: به لحاظ حقوقی دولت افغانستان هیچ حمایتی از نویسندگان و ناشر نمی‌کند که این امر منجر به عدم چاپ کتاب می‌شود.

وی ضمن بیان اینکه بازار کتاب افغانستان یکطرفه است و عموماً واردات صورت می‌گیرد، گفت: مهم‌ترین مشکل در نشر کتاب افغانستان فقر و بی‌سوادی است که به دنبال آن تقاضا برای مطالعه کم می‌شود. صمدی ادامه داد: مشکلات حقوقی و نبود مخاطب به همراه مشکل تألیف، نشر و توزیع از مسائلی است که چاپ کتاب را در افغانستان دچار مشکل کرده است، به نوعی که حتی تخیل نویسنده هم از وی گرفته می‌شود.

وی در پایان اظهار داشت که با تمام مشکلات مذکور، روزنه‌امیدی دیده می‌شود و چند انتشارات در افغانستان کار می‌کنند، اما از لحاظ محتوایی در انتشار کتاب خیلی افت کرده‌اند.

باقر زکی، جامعه‌شناس نیز با اشاره به اینکه دولت افغانستان با ایجاد فرصت برای تمام افراد به منظور تأسیس دانشگاه در این کشور، رقابتی به وجود آورده است، گفت: وجه مشترک تمام این دانشگاه‌ها ضعیف بودن حوزه پژوهش در آنهاست.

وی با بیان اینکه آینده روشن است و ما می‌توانیم از چالش‌ها عبور کنیم، افزود: یکی از دلایل امید داشتن به آینده این است که کشورهای خارجی در بحث آموزشی تصمیم به همکاری با ما گرفته‌اند. یکی از موارد این همکاری، ارائه بورسیه تحصیلی است که بیشترین تعداد

بورسیه را ترکیه، هند و ایران به دانشجویان افغان اختصاص داده‌اند.

■ همکاری ناشران ایران و افغانستان

جمعی از ناشران و مسئولان ایرانی و افغان در نشستی مشترک به بررسی مسائل حوزه نشر پرداختند.

در این نشست که با حضور اعضای هیأت مدیره انجمن ناشران دانشگاهی و اجمل عازم، رئیس اتحادیه ناشران افغانستان برگزار شد، مشکلات حوزه توزیع و تبادل کتاب بین دو کشور ایران و افغانستان مورد بررسی قرار گرفت. همچنین درباره همکاری‌های مشترک در حوزه آموزش ناشران افغانستان توسط هیأت‌های ایرانی و نیز موضوع بومی‌سازی لغات کتاب‌های صادر شده به افغانستان بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

عازم از نیاز بازار افغانستان به کتاب‌های دانشگاهی که در ایران ترجمه و چاپ می‌شود، سخن گفت و در خصوص همکاری‌هایی که با کشور ایران در این زمینه ایجاد شده است، ابراز خرسندی کرد.

■ نگاه شرق‌شناسان به فرهنگ عمیق ایران نبوده است

وضعیت کنونی ایران‌شناسی در حوزه‌ها و کشورهای مختلف در نشستی با حضور شهاب‌الدین دارایی، رئیس مرکز توسعه همکاری علمی دانشگاهی و محسن حیدر نیا، استاد دانشگاه و رئیس سابق ایران‌شناسی مسکو آسیب‌شناسی شد.

دارایی با اشاره به اینکه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی متولی نمایندگی فرهنگی جمهوری اسلامی در حوزه بین‌المللی است، گفت: نگاه شرق‌شناسان به ایران نگاه به فرهنگ عمیق جامعه ایرانی نبوده، بلکه در پی استثمار ایران بوده است. آنها با این هدف و برای تسلط بر ایران به دنبال یافتن روزه‌ای از راه فرهنگ‌ها و سنت‌ها بوده‌اند.

وی اظهار داشت: امروزه در حوزه‌های مختلف، مرکز ایران‌شناسی و مطالعه ایرانی در کشور داریم.

در ادامه این نشست، محسن حیدر نیا اظهار داشت: یکی از مسائلی که غرب را متوجه شرق کرد، فتوحات اسلامی بود که باعث شد غربیان بیشتر به مطالعه شرق و اسلام بپردازند و برای شناخت اسلام و ایران به دنبال یادگیری زبان عربی باشند.

وی افزود: از قرن ۱۲ تا قرن ۱۷ مسأله شرق‌شناسی به منظور نفوذ

سیاسی و اشغالگرانه صورت می‌گرفت و غرب با استفاده از سیاست‌های جهان‌شناسی در شرق نفوذ داشت.

رئیس سابق ایران‌شناسی مسکو تأکید کرد: شرق‌شناسی باعث شد محققان تحت تأثیر فرهنگ بالا و غنی خاور میانه قرار بگیرند و در این بین ما در برخورد با غرب بیشتر رفتار غرب‌ستیزی و غرب‌زدگی را پیش گرفتیم و به غرب‌شناسی اهمیت ندادیم.

■ خشونت‌های دنیا با دین بی‌ارتباطند

روز گذشته در بخش بین‌الملل با برپایی نشستی تخصصی، موضوع «خشونت و افراط‌گرایی از منظر اسلام» بررسی شد.

سخنران این نشست غلامعلی خوشرو، معاون اسبق وزارت امور خارجه و عضو هیأت علمی دانشگاه بود که در مورد موضوع سخنرانی تصریح کرد: متأسفانه هر روز در دنیا خشونت‌هایی انجام می‌شود که ارتباطی با دین ندارد و گروه‌هایی مانند القاعده نیز وجود دارند که به تکفیر ادیان و مذاهب دیگر می‌پردازند.

وی ادامه داد: فعالیت‌هایی که گروه‌های تکفیری به نام دین انجام می‌دهند به هیچ وجه با هیچ دینی ارتباط ندارد.

خوشرو بیان کرد که کشورها باید اقداماتی برابر جویانه برای کمک به فهم زندگی، بدون خشونت زیست‌نی و آموزش و پرورش انجام دهند. این استاد دانشگاه افزود: طبیعتاً برای کسی که در محیطی سرشار از خشونت و درگیری رشد کرده، زندگی بدون خشونت دشوار است، اما باید در مقابل این افراطی‌گری‌ها که به اسم اسلام انجام می‌شود، ایستاد.

معاون اسبق وزارت امور خارجه اظهار داشت: آسیب‌پذیرترین قشر جامعه یعنی زنان و کودکان در این خشونت‌ها، بیشترین رنج را می‌برند. وی تأکید کرد: دین به این منظور آمده است که مردم را از بی‌عدالتی و افراطی‌گری حفظ کند و این تأسف با راست که چنین اقداماتی به اسم اسلام، مسیحیت، یهودیت و سایر ادیان انجام شود.

خوشرو در پایان گفت: باید به این موضوع توجه کرد که روابط بین ادیان ابراهیمی باید احترام‌آمیز و دوستانه باشد.

برگزاری نشست «آرشیو دیجیتال اسناد و مدارک فنی» از دیگر برنامه‌های روز گذشته بخش بین‌الملل بود. در پایان روز جمعه برگزیدگان بخش رقابتی دوره‌های پیشین جشنواره شعر فجر، شب شعری را برگزار کردند و اشعار خود را برای حضار خواندند.

با حضور بازیگر «آژانس شیشه‌ای»

ستاره بی نقاب پرویز پرستویی رونمایی شد

مجموعه «ستاره بی نقاب، پرویز پرستویی» که شامل کتاب «ستاره بی نقاب» و لوح فشرده‌ای از دکلمه پرویز پرستویی با آهنگسازی کارن همایونفر است، عصر دیروز با حضور پرویز پرستویی در سرای اهل قلم بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران رونمایی شد.

در ابتدای این نشست لیلی کریمان، نویسنده کتاب «ستاره بی نقاب» در خصوص نحوه شکل‌گیری و انتخاب نام کتاب و سرگذشت آن گفت: پیشنهاد نوشتن این کار را در سال ۸۸ به من دادند، اما بخشی از مصاحبه‌ها در سال ۸۰ انجام شده بود. با این حال بنا به دلایلی پرویز پرستویی کار را ادامه نداد و به کلی از تولید این مجموعه منصرف شد. پرستویی بعد از سال‌ها سرانجام پذیرفت و سیر و سلوک این پذیرفتن را هم در این کتاب می‌خوانید.

وی ادامه داد: من بعد از شنیدن صدای وی به این نتیجه رسیدم که صدای پرستویی مثل هیچ کس نیست و به همین دلیل نام کتاب را «مثل هیچ کس» گذاشتم که پرستویی مخالفت کرد. در نهایت نام کتاب «ستاره بی نقاب» شد. به نظر من این کتاب، بی‌نظیر است و دلیل این موضوع شخصیت بی‌نظیر خود پرویز پرستویی است.

امین شفیعی، مدیر هنری مجموعه «ستاره بی نقاب، پرویز پرستویی» با اشاره به متوقف شدن انتشار این مجموعه گفت: آشنایی من با انتشارات توفیق آفرین برمی‌گردد به ۸ سال پیش که فعالیت آن متوقف شد. در واقع بعد از ۸ سال تلاش، این مجموعه منتشر شد و در این سال‌ها صبر و استقامت پرویز پرستویی مثال‌زدنی است. زیرا هر کس دیگری جای او بود، در طول این سال‌ها کم می‌آورد.

وی ادامه داد: من همیشه برای سینما کار طراحی و گرافیک انجام می‌دهم و دلیل اینکه طراحی این مجموعه را پذیرفتم به خاطر پرویز پرستویی و انتشارات توفیق آفرین بود که در زمینه سینما فعالیت می‌کند. این برای من افتخار بزرگی بود که برای مجموعه پرویز پرستویی طراحی کردم.

شفیعی در ادامه به توضیح طراحی مجموعه «ستاره بی نقاب، پرویز پرستویی» پرداخت و گفت: چشم در هر صورتی و با هر نقابی دروغ نمی‌گوید. نگاه پرویز پرستویی هم در طراحی جلد کتاب به من خیلی کمک کرد و واقعاً نگاهش ستاره بی نقاب است.

پرویز پرستویی در ادامه نشست ضمن تشکر از کسانی که به منتشر شدن این مجموعه کمک کردند گفت: چرا رسانه‌ها به جای پرداختن به جنجال‌ها به کسانی در حوزه فرهنگ نمی‌پردازند که باعث پویایی فرهنگ کشور شدند. من به خاطر یکی از این افراد دوباره انگیزه گرفتم تا مجموعه «ستاره بی نقاب، پرویز پرستویی» را منتشر کنم.

این هنرمند سینما و تلویزیون گفت: من نمی‌گویم که این کتاب مرجع است و این جسارت را نمی‌کنم، اما خیلی از افراد در کوچه و خیابان از ما بازیگران در خصوص چطور بازی کردن فرزندان‌شان یا خودشان می‌پرسند و این کتاب می‌تواند مرجعی باشد برای آنها تا راه خود را پیدا کنند و تکلیف خودشان را بدانند. من در این کتاب نوشته‌ام که کسانی که در حوزه بازیگری هستند در میانه‌های راه به‌انداز و کشیده می‌شوند. من توانستم شرح حال جامعه هنرمندان را چاپ کنم و حداقل کارم این بود که افراد علاقه‌مند به بازیگری تکلیف خودشان را بدانند.

سرای استقبال از اندیشه‌گران و فرهیختگان در یک نگاه

جایی برای تکریم اهل قلم، فضایی برای گپ و گفت

«سرای استقبال از اندیشه‌گران و فرهیختگان» برای اولین بار در نمایشگاه کتاب امسال راه‌اندازی شده است. این سرا که در طبقه دوم شبستان برپا شده، مکانی است که اهالی قلم به آنجا مراجعه می‌کنند تا در کنار استراحت و فاصله گرفتن از جنب و جوش نمایشگاه، دیداری با هم‌صنفان خود داشته باشند. مجید غلامی جلیسه، معاون فرهنگی، پژوهشی موسسه خانه کتاب درباره این سرا گفت: سرای استقبال از اندیشه‌گران و فرهیختگان با هدف تکریم از نخبگان و اهل قلم طراحی شده است. ما سعی کردیم محیطی فراهم کنیم تا ذره‌ای از حقی را که اهالی قلم بر ادبیات و فرهنگ این کشور دارند، ادا کرده باشیم. اهالی قلمی که در روزهای برگزاری نمایشگاه به این سرا آمدند، علاوه بر دیدارهای دوستانه با نویسندگان دیگر، در بحث‌های تعاملی که در حوزه کتاب و ادبیات صورت گرفته نیز شرکت داشتند. به گفته غلامی جلیسه، راه‌اندازی این سرا اتفاق مبارکی بوده است که علاوه بر جنبه‌های ادبی، مکانی را برای فرهیختگان فراهم کرده تا در محیطی آرام، امکان استراحت و تمدد اعصاب داشته باشند.

او یکی از بزرگترین ثمرات افتتاح این مکان را آشتی اهالی قلم با نمایشگاه و موسسه خانه کتاب دانست. از دیگر کارهایی که این سرا انجام می‌دهد، صدور کارت برای اهالی قلم است که ضوابطی برای آن معین شده و اهالی قلم با مراجعه به این سرا برای دریافت کارت اهل قلم ثبت‌نام می‌کنند. مؤلفان، برندگان جایزه‌های کتاب سال و فصل، اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و همچنین اعضای موسسات و پژوهشگاه‌های عالی کشور از جمله دارندگان شرایط دریافت کارت اهل قلم هستند.

به گفته غلامی جلیسه تاکنون بیش از هزار نفر از اهل قلم در روزهای نمایشگاه کارت دریافت کرده‌اند تا خدمات دیگری در حوزه کتاب به آنها ارائه شود.

در این مکان علاوه بر پذیرایی از اهالی قلم، هدایایی فرهنگی و محصولات نرم‌افزاری خانه کتاب هم به آنها اهدا می‌شود.

تاکنون بسیاری از رجال فرهنگی و سیاسی هم به این سرا آمده‌اند؛ از علی جنئی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تا مصطفی پورمحمدی، غلامعلی حداد عادل و علی اکبر ولایتی. همچنین پژوهشگران، شاعران و نویسندگانی چون محمدرضا سرشار،

نجفقلی حبیبی، کریم زمانی، ساعد باقری، حسین فتاحی و... به سرای اندیشه‌گران و فرهیختگان آمده‌اند. غلامی جلیسه گفت: در روزهای نمایشگاه دو دفتر ۲۰۰ برگ یادبود داشتیم تا نظرات فرهیختگانی که به این سرا سر زده‌اند ثبت شود. بازتاب این نوشته‌ها و نظرات به زودی از طریق خانه کتاب اعلام می‌شود.

او همچنین درباره اینکه چگونه این سرا مدیریت شده تا تنها پذیرای اهالی قلم باشد توضیح داد: ما قبل از نمایشگاه ۱۲ کارگروه تشکیل دادیم تا کار دعوت از نخبگان را انجام دهند و برای آنها کارت دعوت ویژه (VIP) فرستادیم. البته این را می‌پذیریم که بعضی افراد از فهرست جا مانده‌اند که صمیمانه از آنها عذرخواهی می‌کنیم. معاون فرهنگی خانه کتاب تاکید کرد: هدف ما این بوده که اکثریت اهل قلم دعوت شوند که در این کار به هفتاد درصد موفقیت دست یافته‌ایم.

او در پایان اظهار امیدواری کرد که سال آینده پوشش و سرویس‌دهی بیشتر و بهتری برای اهالی قلم داشته باشند.

گزارش تصویری

دیدار وزیر ورزش و امور جوانان و
علی مطهری با رئیس نمایشگاه

دیدار مدیران وزارت
فرهنگ و ارشاد اسلامی
با رئیس نمایشگاه

بازدید وزیر آموزش و
پرورش از بخش کودک
نمایشگاه

پایان ۱۰ روز جستجوی کتاب

نشست شاعرانه با
فاضل نظری، شاعر
معاصر

نشست فلسفه برای
کودکان در سرای
اهل قلم کودک

کودکانه‌هایی که در حاشیه نمایشگاه جان می‌گیرد

روزهای شلوغ غرفه‌های اطلاع‌رسانی در نمایشگاه

بازدید محمدرضا عارف از نمایشگاه

رونمایی از کتاب‌های تازه انتشارات به نشر آستان قدس رضوی

آخرین جمعه نمایشگاه در مصلی

استقبال از گروه سرود در فضای باز مصلی

نوروز دریایی، روز ملی محیط زیست دریایی شود

لنج سازی؛ گنجینه‌ای از فرهنگ مردم حاشیه خلیج فارس

یا شهریار رامهریزی که هر یک دانشمندی در حوزه خود محسوب می‌شوند، گزارش‌هایی از عجایب و داستان‌های سفرشان را می‌نوشتند اما بسیاری از مردم آنها را باور نمی‌کردند. نگاره‌های ایرانی نیز شاهد دیگری بر داستان‌های دریایی ناخدایان ایرانی هستند.

این پژوهشگر با اشاره به پرونده بسته فرهنگی بزرگ خلیج فارس برای ثبت در یونسکو، اظهار کرد: انبوه واژه‌های این حوزه در هیچ یک از فرهنگ‌های لغت وجود ندارد و هیچ واژه‌نامه تخصصی در این زمینه تدوین نشده است. قطب‌نماهای ایرانی نیز شیوه خاصی در درجه‌بندی داشتند و به جای استفاده از شیوه رقومی از نام ستارگان استفاده می‌کردند. این قطب‌نماها را امروزه تنها در موزه‌های انگلیس می‌توان دید.

این عضو هیات علمی دانشگاه تهران افزود: یکی از مشکلاتی که در ثبت این پرونده داشتیم، بخش‌های مشترک با کشورهای جنوب خلیج فارس بود. بنابراین از نخستین منبعی که در آن به خلیج فارس اشاره شده بود، یعنی اوستا استفاده کردیم. داستانی در اوستا وجود دارد مربوط به ایزد «وایو» که بر باد موکل است و شخصیتی دوگانه دارد که گاه مثبت و گاه منفی جلوه‌گر می‌شود. وایو باعث شده تادر کویر ایران سازه‌ای مانند بادگیر و در دریا بادبان داشته باشیم. علاوه بر اوستا، متون یونانی مانند نوشته‌های هروdotot یا کتیبه سونز داریوش بزرگ از دیگر منابع مرتبط با این موضوع هستند. سکه‌های سلوکی، اشکانی و الیمایی

نوروز ویژه دریانوردان روز نخست فروردین نیست بلکه در روز آخر تیرماه برگزار می‌شود. این مراسم فلسفه خاص خود را دارد؛ نه تور به آب انداخته می‌شود و نه صیدی انجام می‌گیرد

نیز نمادهایی از دریانوردی ایرانی بر خود دارند. شهیدی با گرامیداشت یاد افرادی که در حوزه شناخت خلیج فارس تلاش فراوانی کرده‌اند از جمله سدیدالسلطنه کبابی، ناخدا عباس دریانورد، حسین نوربخش و احمد اقتداری بیان کرد: متأسفانه هیچ موزه‌ای در ایران به فرهنگ لنج‌سازی اختصاص ندارد و ناخدایان و دست‌اندرکاران لنج‌سازی از هیچ‌گونه بیمه و پشتیبانی برخوردار نیستند.

عارفه صابری افتخاری، پژوهشگر هنر نیز در این نشست با اشاره به تاثیر فرهنگ لنج‌سازی بر مردم جنوب گفت: حرفه لنج‌سازی و نقش آن در شکل‌گیری فرهنگ مردم حاشیه خلیج فارس بسیار تاثیرگذار و آن با آیین و سنت‌های خاصی همراه است. لنج‌سازی از فعالیت‌های اشتغالزای این مناطق است که بر زندگی، روابط و فرهنگ همگرای تاثیر فراوانی دارد.

پرونده «مهارت‌های سنتی ساخت و دریانوردی بالنج ایرانی» در سال ۲۰۱۱ در بخش میراث در معرض نابودی یونسکو به ثبت رسید. این نخستین پرونده‌ای بود که نام خلیج فارس را پس از دهه‌ها در اسناد بین‌المللی ثبت کرده است.

علی شهیدی، ایران‌شناس در نشست «فرهنگ لنج‌سازی، واژه‌ها و آداب» که روز گذشته (۱۹ اردیبهشت‌ماه) در سرای خلیج فارس برگزار شد، با اشاره به در معرض خطر بودن ساخت لنج‌های چوبی به دلیل استفاده از لنج‌های فایبر گلاس اظهار کرد: لنج‌های چوبی بیش از یک صد سال عمر می‌کنند، در حالی که لنج‌های جدید تنها ۳۰ سال عمر مفید دارند. شیوه‌های نوین و GPS جایگزین قطب‌نماهای ایرانی شده و دانش و فنون کهن ایرانی در ساخت ناوبری و دریانوردی

کشتی‌های چوبی در حال از بین رفتن و فراموشی است.

وی افزود: پژوهشگرانی که در این حوزه فعالیت می‌کنند منابع دست اولی در اختیار ندارند، در حالی که گنجینه بزرگ مردم‌شناسی مرتبط با این میراث وجود دارد که مختص جشن‌ها و آیین‌هایی است که در حاشیه شمالی خلیج فارس و دریای عمان برپا می‌شود. یکی از این جشن‌ها زمانی است که لنجی برای نخستین بار به آب انداخته می‌شود یا جشنی که در آن ناخدایان ایرانی به صورت سمبلیک دور هم جمع می‌شوند و بادبان‌های کشتی را به نشانه آغاز سفر می‌گشایند.

این ایران‌شناس گفت: نوروز ویژه

دریانوردان روز نخست فروردین نیست بلکه در روز آخر تیرماه برگزار می‌شود. این مراسم فلسفه خاص خود را دارد؛ نه تور به آب انداخته می‌شود و نه صیدی انجام می‌گیرد و دریانوردان ساکن کرانه شمالی خلیج فارس می‌گویند که در این روز می‌گذاریم دریا نفس بکشد. چنین روزی که نشانه احترام و ارزشی است که ایرانیان برای این دریا و زیست‌بوم خود قائل بودند، می‌تواند به عنوان روز ملی محیط زیست دریایی ایران ثبت شود تا علاوه بر حفظ بخشی از فرهنگ مردم ساکن حاشیه خلیج فارس، به محیط زیست دریایی نیز توجه ویژه شود.

شهیدی بیان کرد: جشن‌هایی که در این منطقه برگزار می‌شود همراه با ترانه‌ها و ادبیات شفاهی مرتبط با آنهاست و موضوع اصلی نیز سفرهای دریایی است. به طور ویژه، راه‌نامه‌ها بخش مهمی از میراث مکتوب ایرانی این حوزه را تشکیل می‌دهند که گزارش واقعی و گاه تخیلی از یک سفر دریایی هستند. ناخدایان قدیمی مانند ابن‌ماجد

فعالیت شبکه‌های رادیویی در نمایشگاه کتاب

اینجا تهران است صدای مار از نمایشگاه می‌شنوید

ده‌ها رسانه، خبرنگار و عکاس اخبار و رویدادهای نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را به اطلاع عموم مردم می‌رسانند. در میان این رسانه‌ها، معاونت رادیو سازمان صداوسیما با بیش از ۱۰ شبکه رادیویی نقش پررنگی در اطلاع‌رسانی نمایشگاه کتاب داشته است.

رادیوهای جوان، کتاب، ایران، گفت‌وگو، معارف، قرآن، ورزش، اقتصاد، نمایش، فصلی و تهران هر روز ساعت‌ها برنامه با موضوع نمایشگاه کتاب تهران تولید کردند.

هر روز در ساعات برگزاری نمایشگاه کتاب برنامه‌های متعددی در معرفی کتاب‌ها، مصاحبه با فعالان نشر و گزارش از نمایشگاه تولید و پخش شده است. همچنین شبکه‌های متعدد رادیویی برنامه‌های مختلفی با موضوع اقتصاد نشر، اقتصاد مقاومتی، فرهنگ ایثار و شهادت، رابطه اقتصاد و فرهنگ را تولید کرده‌اند. ضبط و پخش نشست‌های متعدد در سرای اهل قلم، سرای ناشران آموزشی، بین‌الملل و... از دیگر فعالیت‌های معاونت صدا در بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بوده است.

بیش از هشتاد خبرنگار، گزارشگر و برنامه‌ساز از مجموعه معاونت صدا به طور مستقیم و غیرمستقیم در کار تولید گزارش و برنامه‌سازی برای شبکه‌های مختلف رادیویی از نمایشگاه کتاب بوده‌اند.

همچنین دیگر شبکه‌های رادیویی که در نمایشگاه حضور ندارند، با اعزام خبرنگار به تولید برنامه درباره این نمایشگاه پرداختند. در میان شبکه‌های متعدد، برنامه‌های رادیوهای جوان، گفت‌وگو، رادیو فصلی و رادیو ایران درباره نمایشگاه کتاب تهران بیشترین شنونده را داشتند. درصد بسیار زیادی از مخاطبان از طریق رادیو در جریان اخبار و برنامه‌های نمایشگاه کتاب قرار گرفتند.

در ایام برپایی نمایشگاه کتاب، محمدحسین صوفی معاون صدای سازمان صداوسیما در روز هفدهم اردیبهشت ماه از بخش‌های مختلف نمایشگاه کتاب بازدید و با امیرمسعود شهرام‌نیا، قائم مقام و محمداله یاری، معاون فرهنگی و اجرایی نمایشگاه کتاب دیدار و گفت‌وگو کرد.

تاثیر گرانی مواد اولیه صنعت چاپ بر نشر کتاب

چاپخانه داران راضی ناشران گلایه‌مند

■ قیمت شکن‌ها

آخرین گروه فعال در صنعت چاپ کشور، صحافان هستند که در حوزه جلدسازی و آماده‌سازی نهایی یک کتاب نقش بسزایی دارند. جلیل غفاری رهبر، رئیس اتحادیه صحافان تهران درباره افزایش قیمت‌ها در حوزه چاپ و نشر می‌گوید: «ما هنوز تعرفه‌های جدید را تصویب نکرده‌ایم و در هفته آینده این کار را انجام می‌دهیم، اما موضوع اینجاست که اگر چه هزینه صحافی و چاپ چندان در قیمت نهایی کتاب اثر ندارد، اما ناشران این موارد را در کار خود لحاظ می‌کنند و به طور مثال زمانی که کاغذ گران شد، آنها بلافاصله قیمت کتاب را دو، سه برابر کردند در حالی که با آنالیز هزینه‌هایی که برای تولید یک کتاب انجام می‌شود می‌توان این هزینه‌ها را به راحتی محاسبه کرد و متوجه قیمت غیر واقعی آن شد.»

او با بیان اینکه کاغذ ۳۰ درصد گران شد ولی ناشر کتابش را ۱۰۰ درصد گران کرد، ادامه می‌دهد: «معتقدم برای رسیدن به قیمت واقعی، ناشران و اصناف باید جلسات مشترکی با یکدیگر برگزار کنند تا بتوانیم به نتیجه مشترک و قابل قبولی برسیم و قیمت‌ها کارشناسی شده و ناشر و چاپخانه‌دار هر یک سود واقعی از این کتاب‌ها ببرند.»

غفاری رهبر با بیان اینکه معمولاً در حوزه چاپ و صحافی قیمت واقعی کار پرداخت نمی‌شود، می‌افزاید: «رقابت صحافان خیلی زیاد است و اکنون واحدهای زیادی بیکار هستند. این گروه برای جذب سفارش معمولاً قیمت‌ها را می‌شکند تا سفارش بگیرد و ناشر نیز به قیمت پایین عادت می‌کند که این نرخ‌شکنی‌ها موجب ایجاد مشکل می‌شود.»

■ هزینه‌ها را اعلام کنید

محمود آموزگار، دبیر اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران اما در این زمینه می‌گوید: «حدود ۸۰ درصد مواد اولیه تولید کتاب در کشور ما وارداتی است و این موضوع بیشترین تاثیر را در قیمت نهایی کتاب دارد. البته باید هزینه‌های حق التالیف، حق ترجمه، حق پخش و... را نیز به این قیمت‌ها اضافه کنیم که با رشد تورم بالاتر می‌روند.»

او با رد این ادعا که افزایش هزینه‌های چاپی تاثیری بر قیمت کتاب ندارد، می‌افزاید: «صنعت نشر، حوزه‌ای است که در آن ناشر باید همه کارهای خود را به صورت نقدی انجام دهد. از سوی دیگر هزینه‌ها در مراحل مختلف انتشار مانند اجاره‌بها، انبار، حمل و نقل و... باید اعلام شود تا دست‌اندرکاران حوزه‌های مختلف از آنها مطلع شوند و اینگونه تصور نشود که ناشر هر گونه دلش می‌خواهد، بر کتاب خود قیمت می‌گذارد.»

مواد اولیه مثل کاغذ، مقوا، مرکب و... اگر با افزایش ۲۵ تا ۳۰ درصدی مواجه شود، تاثیر مستقیمی بر حوزه نشر و تولید کتاب خواهد داشت.

■ کالای استراتژیک

لیتوگرافان، نخستین حلقه چاپ یک کتاب هستند. غلامرضا شجاع، مدیرعامل تعاونی لیتوگرافان تهران درباره دغدغه فعالان حوزه لیتوگرافی می‌گوید: «در این بخش مشکل ما ۲ برابر حوزه‌های دیگر است، زیرا با کاهش تیراژ کتاب در کشور، هزینه کار ما زیادت‌تر شده است. کتابی که باید در پنج هزار نسخه منتشر شود اکنون در یک هزار نسخه انتشار می‌یابد و این موضوع موجب شده که هزینه‌های زینک، لیتوگرافی و... بالاتر برود. از سوی دیگر اگر فیلم و زینک افسست به عنوان کالایی استراتژیک در حوزه لیتوگرافی، به کشور وارد نشود،

کارشناسان و دست‌اندرکاران صنعت چاپ معتقدند که افزایش هزینه‌های مواد چاپی تاثیر زیادی بر امور مختلف نشر ندارد و به صورت طبیعی در هر حوزه‌ای دیده می‌شود، اما ناشران برخلاف این موضوع فکر می‌کنند و در تلاشند برای جلوگیری از این افزایش قیمت‌ها تدبیری بیندیشند

انتشار تمام عرصه‌های مکتوب مانند کتاب و نشریه با مشکل روبه‌رو می‌شود.»

او همچنین درباره ضرورت ورود زینک به کشور می‌گوید: «۳۰ درصد کاغذ مورد نیاز مطبوعات در داخل کشور تولید می‌شود و اگر واردات این کالا به کشور با مشکل مواجه شود، باز هم می‌توان با تکیه بر کاغذ داخلی این مشکل را برطرف کرد، ولی اگر زینک به کشور وارد نشود، مشکلات زیادی برای دست‌اندرکاران صنعت نشر به وجود می‌آید. لیتوگرافی در حوزه چاپ و نشر اهمیت زیادی دارد و نباید از آن غافل بود، زیرا نبود مواد اولیه موجب بر هم ریختن اقتصاد نشر می‌شود.»

در سال‌های اخیر صنعت نشر کشور با فراز و فرودهای اقتصادی بسیاری همراه بوده و چالش‌های مختلفی این حوزه را با کندی روبه‌رو کرده است. ضمن اینکه از ابتدای امسال افزایش ۲۰ تا ۲۵ درصدی هزینه‌ها و دستمزد فعالان چاپ نیز مزید بر علت نگرانی ناشران در سال جدید شده است. کارشناسان و دست‌اندرکاران صنعت چاپ معتقدند که این افزایش هزینه‌ها تاثیر زیادی بر امور مختلف نشر ندارد و به صورت طبیعی در هر حوزه‌ای وجود دارد، اما ناشران برخلاف این موضوع فکر می‌کنند و در تلاشند برای جلوگیری از این افزایش قیمت‌ها تدبیری بیندیشند. در گزارش زیر این موضوع بررسی شده است.

■ جو تبلیغاتی

جلال ذکایی، کارشناس حوزه چاپ در این زمینه می‌گوید: «افزایش قیمت یک موضوع عادی در صنعت چاپ کشور است. در دو سال اخیر افزایش نرخ دستمزد رخ داده و این یک رخداد طبیعی است، زیرا نرخ دستمزد هر سال از سوی وزارت کار، رفاه و تامین اجتماعی بالا می‌رود و نرخ تعرفه چاپخانه‌ها نیز به دنبال آن از سوی اتحادیه‌ها اعلام می‌شود. این نرخ معمولاً به تناسب مؤلفه‌های تاثیرگذاری مانند مواد مصرفی، نرخ دستمزد و سایر هزینه‌ها مانند انرژی، اجاره بها و... تعیین می‌شود.»

وی با بیان اینکه در صنعت چاپ، عموماً با نرخ‌شکنی روبه‌رو هستیم، ادامه می‌دهد: «یکی از مشکلاتی که در کار ما وجود دارد، رقابت معکوس بین همکاران این حوزه است. افرادی که به دنبال بازار بیشتری هستند یا مشکلاتی دارند که به حداقل دستمزد بسنده می‌کنند، خدمات خود را زیر قیمت مصوب اتحادیه ارائه می‌کنند. در این میان بعضی از کارهای نفیس هم گاهی بالاتر از نرخ اتحادیه ارائه می‌شود که این موضوع، موجب به هم ریختگی صنعت نشر کشور شده است.»

ذکایی، صنعت چاپ و نشر کشور را مستقل از سایر حوزه‌های اقتصادی نمی‌داند و یادآور می‌شود: «هر اتفاقی که به دنبال افزایش نرخ دستمزدها یا نوسانات بهای ارز در بازار در بدنه اقتصادی کشور رخ می‌دهد بر چرخه صنعت نشر تاثیر می‌گذارد. در این میان جو تبلیغاتی درباره این موضوع بیشتر از هر عامل دیگری بر این چرخه موثر خواهد بود. جالب است بدانید که به طور معمول ۷۰ درصد قیمت تمام شده خدمات چاپی شامل مواد اولیه است و ۳۰ درصد آن به دستمزد و هزینه‌های جانبی مربوط می‌شود که چندان در هزینه نهایی کار اثر گذار نیستند.»

به گفته وی، تغییر قیمت در نرخ ارز، تورم اقتصادی و افزایش بهای

سالن یاس؛ نمایشگاهی برای معرفی کتاب‌های سودمند

نمایشگاه کتاب؛ جوانی ۲۷ ساله در دوران بالندگی

دکتر مجید تفرشی؛ استاد و پژوهشگر تاریخ

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران ۲۷ ساله شد و حالا یک جوان ۲۷ ساله در دوران بلوغ و بالندگی است. خوشبختانه این نمایشگاه به تدریج در حال نزدیک شدن به استانداردها و روش‌های نمایشگاه‌های جدی است و صرفاً یک بازار برای فروش کتاب نیست، در این زمینه برگزاری نشست‌های تخصصی، مراسم رونمایی از کتاب‌های جدید، معرفی فناوری‌های جدید علمی و مذاکرات موسسات و ناشران و مولفان با یکدیگر از جنبه‌های حرفه‌ای این نمایشگاه محسوب می‌شوند.

در نمایشگاه لندن که نمایشگاهی حرفه‌ای است، مذاکرات ناشران با ناشران دیگر برای ترجمه، تالیف، مساله حق التالیف و نگارش از اهمیت خاصی برخوردار است. با این حال بخشی از مشکلات این نمایشگاه به پیشرفت صنعت نشر در ایران و بخش دیگر به محدودیت‌های دیپلماتیکی که ایران همچنان گرفتار آن است، بازمی‌گردد. فقدان مساله کی‌رایت نیز از دیگر مسائلی است که توجه به آن از محدودیت‌های نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران کم می‌کند.

به جز دو، سه سالی که درگیر تحصیل بوده‌ام، همیشه به نمایشگاه آمدم و برای من جذاب‌ترین بخش نمایشگاه دیدار از غرفه‌های ناشران شهرستانی و دولتی بوده است. ناشران شهرستانی معضل پخش دارند، در حالی که ناشران دولتی به دلیل نداشتن دغدغه بازگشت سرمایه، کتاب‌هایشان را به خوبی توزیع نمی‌کنند. این ناشران با اینکه کتاب‌های ضعیفی هم در کارنامه‌شان دیده می‌شود اما کتاب‌های بسیار خوبی منتشر می‌کنند که به دلایل گفته شده، به دست مخاطب نمی‌رسند.

قیمت کتاب در ایران در مقایسه با استانداردهای جهانی پایین است اما همین قیمت در قیاس با متوسط درآمد مردم بالاست. با این حال در مواجهه با ناشرانی که ورشکست شده‌اند باید گفت ناشران حرفه‌ای که در حد استاندارد به عرضه و بسته‌بندی کتاب‌هایشان می‌پردازند، از گردش سرمایه خود ناراضی نیستند و در شرایط بحران نشر، امکان موفقیت و سودآوری برایشان وجود دارد. کار حرفه‌ای مطمئن‌دارای مشتری حرفه‌ای و اقبال عمومی نیز خواهد بود. نمایشگاه در مقایسه با سال گذشته کمتر شلوغ بود، اما وقتی با ناشران صحبت می‌کردم از فروش راضی بودند. چون افرادی که برای تفریح و وقت گذراندن به نمایشگاه می‌آمدند انگشت شمار شده بودند و کتابخوان‌های حرفه‌ای زیادی برای خرید کتاب آمده بودند. این نمایشگاه باید با نگاه به گذشته و تجربه‌های خود و توجه به دانش و تجربه‌های مشابه در خارج از کشور راه آینده را هموار کند. متأسفانه در ایران مسئولان برخوردی جدی و حرفه‌ای با نمایشگاه‌های خارجی ندارند و معمولاً هیات‌هایی که برای بازدید به این نمایشگاه‌ها فرستاده می‌شوند، توجه لازم برای گردآوری اطلاعات و استفاده از تجربه‌های برگزارکنندگان خارجی را ندارند.

شده است. این سالن برای راحتی و ایجاد فضای مناسب برای بازدیدکنندگان به دستگاه‌های خنک کننده هوا هم مجهز شده بود.

مخاطبان کتاب و بازدیدکننده‌ها همواره برای انتخاب کتاب‌های موثر، در بخش‌های مختلف با چالش روبرو هستند. یکی از ماموریت‌های مهم سالن یاس در این زمینه معرفی کتاب‌های ارزشمند به مردم بود. با این هدف در این دوره نمایشگاه، بیش از هشتاد بسته پیشنهادی در حوزه‌های مختلف در این سالن ارائه شد. بسته‌های پیشنهادی طیف‌های مختلفی از سلیقه‌های جامعه کتابخوان را پوشش می‌دادند. از طرفی برخی بسته‌ها به صورت سیر مطالعاتی تهیه شده بودند، مثلاً در بخش اعتقادات بسته‌هایی وجود داشت که به مخاطب می‌گفتند بهتر است ابتدا این کتاب، بعد این یکی و سپس آن یکی کتاب را بخوانید. اما برخی از بسته‌ها سیر خاصی نداشتند، بلکه گلچینی از بهترین کتاب‌های موجود در آن حوزه بودند. نکته قابل توجه این بود که در این بسته‌ها کتاب‌هایی معرفی شدند که در بازار وجود دارند و تهیه‌شان آسان است نه کتاب‌هایی که مثلاً چاپ‌شان تمام شده و برای دسترسی به آنها باید کتابخانه‌ها یا دست‌دوم فروشی‌ها را زور و زور کرد. برخلاف بخش‌های فروش کتاب در نمایشگاه که غرفه‌ها به ترتیب

برخلاف بخش‌های فروش کتاب در نمایشگاه که غرفه‌ها به ترتیب الفبایی تفکیک شده بودند، طراحی غرفه‌ها در سالن یاس بر اساس تفکیک موضوعی بود

الفبایی تفکیک شده بودند، طراحی غرفه‌ها در سالن یاس بر اساس تفکیک موضوعی بود.

همچنین در این سالن نشست‌های رونمایی کتاب، شعرخوانی و دیگر برنامه‌های فرهنگی - ادبی برگزار شد. سیدعباس صالحی، رئیس بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب از راه‌اندازی سالن یاس به عنوان تحقق دیپلماسی فرهنگی یاد کرده است. او معتقد است: «از جمله بسترهای نمایشگاه کتاب امسال ترویج دیپلماسی فرهنگی است و از این رو می‌توان به راه‌اندازی سالن یاس و انتشار بانک اطلاعات مترجمان یاد کرد که زمینه تعامل با دیگر کشورها را در تمامی شاخه‌های نوشتاری و مکتوب فراهم می‌کند، نمی‌خواهم بگویم سالن یاس تافته‌ای جدا بافته از نمایشگاه است اما انصافاً هم از نظر شکلی و هم از نظر محتوا با نمایشگاه کتاب تفاوت دارد.»

تقویت وجه نمایشگاهی بیست و هفتمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران یکی از محوری‌ترین موضوع‌های این رویداد بزرگ فرهنگی در این دوره بود. از این رو بخش‌های مختلف نمایشگاه کتاب ملزم به ارائه برنامه با این رویکرد شدند. برای پشتیبانی اجرایی از این رویکرد، دست‌اندرکاران نمایشگاه اقدامات ویژه‌ای برای تقویت سالن‌های نمایشگاهی تدارک دیدند.

بنای سالن یاس که مهم‌ترین اقدام برای پررنگ کردن وجه نمایشگاهی محسوب می‌شود از دوره‌های قبل گذاشته شده است. این سالن در این دوره هم با نمایش گزیده کتاب‌های منتشرشده از آغاز سال ۱۳۹۲، گزارش کاملی از کارنامه نشر

ایران در حوزه‌های مختلف ادبیات، دین، هنر و علوم انسانی به مخاطبان خود ارائه داد. بیش از چند هزار عنوان کتاب در این سالن به نمایش گذاشته شد.

مدیریت این سالن را نیز مجمع ناشران انقلاب اسلامی به عنوان یکی از تشکلهای نشر بر عهده داشت. به گفته مسئولان قبل از فرا رسیدن ایام نمایشگاه، کارشناسان این سالن با بررسی‌های محتوایی، زیبایی‌شناسانه و خلاقانه بیش از چند هزار عنوان کتاب ارزشمند از بخش‌های مختلف را برای نمایش در سالن یاس انتخاب کردند.

علاقه‌مندان با حضور در این سالن هم می‌توانستند آثار منتشر شده در سال ۹۲ را ببینند و هم از نشست‌ها و برنامه‌های این سالن استفاده کنند. کتاب‌های حوزه‌های علوم دینی، انقلاب اسلامی، دفاع مقدس، ادبیات، هنر، علوم اجتماعی، تاریخ انقلاب، تاریخ مشروطه، تاریخ معاصر ایران، روانشناسی و... در بسته‌های متعدد و متنوع به مخاطبان معرفی شدند تا بازدیدکننده‌ها راحت‌تر بتوانند آثار ارزشمند و مورد علاقه‌شان را در حوزه‌های مختلف پیدا کنند.

همچنین علاوه بر بسته‌های متعدد پیشنهادی، کارشناسان زیادی در حوزه‌های مختلف کتاب، در این سالن مستقر بودند و مردم می‌توانستند برای آشنایی با کتاب‌های حوزه‌های مختلف از مشورت و نظرات آنها بهره بگیرند. سالن یاس در حیاط پشت شبستان در مساحتی بالغ بر ۱۵۰۰ متر مربع مستقر

...

کمیته حراست و تقدیم آرامش به بازدیدکنندگان

ما به نمایشگاه کتاب می‌آییم و می‌رویم، اما نمی‌دانیم مردانی شب و روز بیداری می‌کشند و تیز چشم‌اند تا مبدا به یکی از غرفه‌ها یا بازدیدکنندگان آسیبی برسد. این گروه، ذیل عنوان «کمیته حراست» فعالیت می‌کنند. اگر با آسودگی در محیط نمایشگاه می‌چرخیم و آرامش خاطر داریم، مرهون تلاش کمیته حراست است.

کمیته حراست تمام مبادی ورودی نمایشگاه را کنترل می‌کند تا مشکل پیش‌بینی نشده‌ای روی ندهد. ورود و خروج ماشین‌ها در پارکینگ نمایشگاه هم زیر نظر این کمیته است. البته کمیته حراست در این راه تنها نیست و عواملی چون آتش‌نشانی، اورژانس و سایر نهادهای انتظامی و امنیتی هم به کمیته حراست کمک می‌کنند. آنها می‌کوشند تا ضریب امنیت را در ایام برگزاری نمایشگاه کتاب افزایش دهند؛ ضریبی که همواره احتمال نوسان در آن وجود دارد و تلاش برای ثبات و کمال آن کاری دشوار است.

با توجه به نقایصی که مکان مصلی برای برگزاری نمایشگاه کتاب تهران دارد، و همین‌طور جمعیت زیاد استقبال‌کننده از این نمایشگاه، پیش‌بینی‌ها باید ریزبینانه و دقیق باشد. کمیته حراست می‌کوشد از وقایع نامطلوب با استفاده از اهرم‌های مختلف و کمک گرفتن از سایر نهادها پیشگیری کند. در این راه سخت و دشوار هم نه خستگی، نه گرمای روز و نه دوری از خواب شیرین شب را نمی‌شناسد و برایش معنایی ندارد.

همه این تلاش‌ها با همراهی و همکاری مداوم سایر کمیته‌های نمایشگاه کتاب تهران و زیر نظر معاونت اجرایی نمایشگاه انجام می‌شود.

در نشست تخصصی در سرای اهل قلم مطرح شد

ضرورت آسیب‌شناسی کتب دینی برای ارتقای کیفیت محتوایی

وزیر ارشاد تصریح کرد: فرصت حضور این چهره علمی و حوزوی را باید مغتنم بدانیم تا فعالیت‌های نشر کتاب‌های دینی آسیب‌شناسی شده و با تشکیل سازمان‌ها و نهادهای موثر برای رفع آنها اقدام شود. الان در مجموعه وزارت ارشاد برای مدیریت بخش توزیع کتاب، سازمان و نهادهای وجود ندارد و طبیعی است فقدان نهادهای اجرایی لازم در حوزه چاپ و نشر، بر کیفیت، کمیت و وضعیت کتاب اثر می‌گذارد. در حوزه نشر کتاب‌های دینی، آثار زیادی با ضعف محتوایی روبرو هستند و باید برای رفع این مشکلات کاری صورت گیرد تا کیفیت محتوایی کتاب‌های دینی ارتقاء یابد.

حجت‌الاسلام والمسلمین رضا مختاری دیگر سخنران این نشست هم درباره وضعیت ترجمه و نشر آثار دینی به زبان‌های خارجی حرف زد و گفت: «خوشبختانه بعد از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی وضعیت نشر کتاب‌های دینی پر رونق شده است. بر همین اساس شماری از این آثار هم با هدف پاسخگویی به نیاز مخاطبان غیرفارسی‌زبان در کشورهای اسلامی، اروپایی و آمریکایی ترجمه و منتشر می‌شود. اما این فعالیت با آسیب‌ها و کاستی‌هایی همراه است؛ از جمله اینکه در ترجمه کتاب‌های دینی دقت نظر علمی کافی وجود ندارد.

از سوی دیگر ترجمه کتاب‌های دینی باید متناسب با نیاز مخاطبان غربی، در دستور کار قرار گیرد و از ترجمه کتاب‌هایی نامناسب برای مخاطبان غربی پرهیز شود. مثلاً با توجه به شناختی که از مردم کشورهای غربی وجود دارد، آیا ضرورت دارد همه کتاب مفاتیح‌الجنان ترجمه و در اروپا منتشر شود یا ترجمه گزیده و خلاصه این اثر کافی است؟ مخاطب‌سنجی برای ترجمه و نشر کتاب‌های دینی به زبان‌های اروپایی بسیار مهم است. این مساله باید سازماندهی شود. از طرف دیگر ترجمه کتاب‌های دعا و قرآن کریم باید سازماندهی شود و نهادهای علمی بر کیفیت ترجمه‌ها نظارت علمی داشته باشد، زیرا انتشار ترجمه‌های غلط و پر ایراد کتاب‌های دعا خطرناک است.

دیگر سخنران این نشست دکتر عبدالحسین طالعی نیز با استناد به پژوهش‌های انجام‌شده در دهه پیش درباره وضعیت نشر کتاب‌های دینی، به طرح دیدگاهش در این باره پرداخت و گفت: با کسب تجربه‌های زیاد در سه دهه اخیر وضعیت نشر کتاب‌های دینی رو به بهبودی گذاشته است. با این حال تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله داریم.

بخش قابل توجهی از تولیدات صنعت چاپ و نشر ایران به کتاب‌های دینی اختصاص دارد. قرآن کریم کتاب مقدس مسلمانان، پرتیراژترین کتاب در ایران و دیگر کشورهای مسلمان است. در حوزه کتاب‌های دینی آثار متنوعی با موضوعات اهل بیت (ع)، معرفت‌شناسی دینی، مباحث فقهی، ادعیه و... هر سال در شمارگان بسیار فراوانی چاپ و نشر می‌شود.

سرای اهل قلم یکی از نشست‌هایش را به آسیب‌شناسی صنعت نشر کتاب‌های دینی در ایران اختصاص داد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدعلی مهدوی‌راد از فعالان نشر کتاب‌های دینی در این نشست گفت: «نشر کتاب‌های دینی در ایران کنونی مقبول است، اما مطلوب نیست. ما تا رسیدن به آرمان‌های مدنظر در نشر کتاب‌های دینی و ترویج آموزه‌های اخلاقی دین مبین اسلام فاصله زیادی داریم. از طرفی با توجه به وضعیت فرهنگ مطالعه در ایران می‌توان گفت فعالیت‌های

صورت گرفته در حوزه کتاب‌های دینی - مذهبی در این چند دهه خوب بوده است. در مجموع نسبت به نشر کتاب‌های دینی خوش‌بین هستم.» وی ادامه داد: «در آسیب‌شناسی نشر کتاب‌های دینی چند مساله مهم قابل توجه هستند؛ نخست آنکه متأسفانه بسیاری از کتاب‌های این حوزه به زبان دشواری نوشته می‌شود. به اعتقاد من نسبت به میزان هفتاد درصدی مخاطبان عام کتاب‌های دینی مغفول مانده‌ایم. برای اقبال بیشتر از

کتاب‌های دینی ضرورت دارد، آثار دینی به زبانی ساده و روان تالیف شود تا همه مخاطبان اعم از نخبگان و عموم مردم بتوانند از آنها بهره ببرند.» همچنین در این نشست، حجت‌الاسلام والمسلمین محمدکاظم شمس به طرح دیدگاهش درباره وضعیت نشر کتاب‌های دینی پرداخت و گفت: «مهم‌ترین مشکل کتاب‌های دینی، ناشی از بی‌توجهی به کتاب، به عنوان یک رسانه است. اگر اهمیت کتاب در ترویج اندیشه‌های دینی بیشتر مورد توجه قرار گیرد، بالطبع مراحل مختلف تولید و عرضه آن هم با کامیابی همراه می‌شود. همچنین در تولید محتوایی وفنی، به استانداردهای تولید کتاب توجه چندانی نمی‌شود. از سوی دیگر توجه کافی به نیاز مخاطبان در گروه‌های سنی مختلف وجود ندارد. بر همین اساس تعداد زیادی از کتاب‌ها، بدون توجه به نیازها و علائق مخاطب در حوزه آثار دینی، تدوین و عرضه می‌شود.»

وی با اشاره به انتصاب دکتر سیدعباس صالحی به عنوان معاون فرهنگی

شاعر «فیض بوک»:

سوءاستفاده از طنز

ممنوع!

بنویسیم. سوءاستفاده از ناآگاهی مخاطب درست نیست. این شاعر در مورد سطح فرهنگ جامعه گفت: فرهنگ جامعه توسط هنرمندان بالا می‌رود. آنها هستند که باید شیوه درست حرف زدن با مخاطب را بدانند و قرار نیست مخاطب در عرض یک شب، کتابخوان شود؛ مخاطب هر چیزی را نمی‌خواند.

به عقیده ناصر فیض، شعر طنز، نگاه تلخ به جامعه ندارد و طنزپرداز قرار نیست فقط معضلات را ببیند.

او گفت: این اشتباه است که فکر کنیم یک طنزپرداز فقط باید اعتراض کند، بالاخره بخشی از طنز برای انبساط خاطر مخاطب است. اما نباید هدف طنز را فقط و فقط همین مورد بدانیم؛ باید مخاطب را از خطرات و مشکلات آگاه کنیم تا دچار آنها نشوند.

فیض از ظهور ناشران تخصصی شعر ابراز خرسندی کرد و ادامه داد: یک ناشر باید هدف درستی از چاپ کتاب داشته باشد؛ انتشارات، سوپرمارکت نیست که برای جور کردن جنس‌هایش دست به انتشار هر کتابی بزند. هر نشری باید خط فکری خاصی داشته باشد.

شاعر «املت دسته‌دار» اضافه کرد: تخصصی شدن نشر، مخاطب را نیز از سردرگمی نجات می‌دهد؛ مگر بد است

مردم راحت‌تر کتاب‌شان را پیدا کنند. مسلماً در این شرایط کتاب‌های بهتر و مفیدتری چاپ خواهد شد.

فیض برای مصداق حرفش به سوره مهر اشاره کرد و گفت: سوره مهر به صورت تخصصی به حوزه‌های شعر، دفاع مقدس و ادبیات پایدار پرداخته و همانطور که می‌بینیم، سطح کتاب‌ها بسیار بالا و خوانندگان نیز بسیار راضی هستند.

کتاب «فیض بوک» این طنزپرداز، پنج‌شنبه (۱۸ اردیبهشت) وارد نمایشگاه و آماده ارائه به مخاطب شد. ناصر فیض درباره کتاب جدیدش، «نثر ناصری» گفت: این کتاب قرار بود امسال چاپ شود که به دلایل خاصی، چاپش را به سال بعد موکول کردم.

طنز برای لذت است اما هدفش لذت نیست؛ این جمله ناصر فیض، آدم را به فکر می‌اندازد که چقدر از کتاب‌های طنزی که ما می‌خوانیم به راستی طنز هستند و هدف‌شان فقط لذت نیست.

با ناصر فیض، طنزپرداز خوش صحبت قمی که این اواخر اسمش دنباله «نز دیک ته خیار»، «املت دسته‌دار» و «فیض بوک» می‌آید، در غرفه سوره مهر به گفتگو نشستیم. وی از عوض شدن حال و هوای نمایشگاه و اینکه مردم بیشتر از سال قبل به کتاب توجه می‌کنند، خوشحال بود.

مدیر دفتر طنز حوزه هنری گفت: کتاب هر چقدر هم گران شود باز مردم به نمایشگاه می‌آیند و کاری ندارند قیمت کتاب‌ها چقدر شده. فقط کتابی را می‌خرند و می‌خوانند که ارزشش را داشته باشد.

فیض درباره وضعیت طنز در ایران گفت: هیچ وقت چنین جو مثبتی در حوزه طنز وجود نداشته و طنزپردازان همیشه در انزوا بوده‌اند، شاید گاهی یکی از آنها به جشنواره‌ای دعوت می‌شد، اما تجمع یا شب شعری که مخصوص طنز باشد، وجود نداشت.

این طنزپرداز ادامه داد: حوزه هنری در سال‌های پیش، در زمینه طنز قدمی درست برداشت و با شب‌های شعر طنز

و جلسه‌هایی مثل «شکر خند»، «قند و نمک»، «خندیشه»، «شوکران و شکر» و جلسات دیگر، طنزپردازان را از گوشه‌گیری درآورد و آنها را دور هم جمع کرد.

شاعر کتاب «فیض بوک» گفت: شعر در بین مخاطبان، همیشه در جایگاه محبوب‌تری نسبت به داستان و نثر قرار داشته و حالا با اضافه شدن چاشنی طنز، شاهد استقبال بسیار بالای خوانندگان کتاب هستیم که باید این فرصت را قدر بدانیم و کار خوب به مردم تحویل دهیم.

فیض اضافه کرد: استقبال مخاطبان از طنز، نباید سبب سوءاستفاده برخی از نویسندگان و شاعران شود. نگوییم حالا که مخاطب می‌خرد پس ما هم هر چیزی که دل‌مان خواست

سینا امیر سلیمانی:

خودکار بدهید، می‌آیم!

با بازی در سریال‌های مهران مدیری مشهور شد. بعد از آن هم به صورت حرفه‌ای دنبال بازیگری رفت و در فیلم سینمایی «خراجی‌ها» توانست حضور پررنگی داشته باشد. این روزها مهران مدیری قسمتی از سریال جدیدش «شوخی کردم» را به کتاب و کتابخوانی اختصاص داده و گله‌های خود را از مردم در مورد توجه آنها به همه چیز جز کتاب، در قالب طنز بیان کرده است. سینا امیر سلیمانی هم در این سریال به ایفای نقش پرداخته است. به این بهانه به سراغ او رفتیم تا ببینیم چقدر برای کتاب خواندن وقت می‌گذارد.

♦ ♦ ♦

■ آقای امیر سلیمانی با توجه به اینکه در یک خانواده هنری به دنیا آمدید و بزرگ شدید، مطالعه و کتاب چقدر در خانواده شما اهمیت دارد؟

پدر من خیلی کتاب دارد. علاقه او به کتاب و مطالعه باعث شد ما هم برای کتاب خواندن وقت بگذاریم. اما الان متأسفانه دیگر مثل قدیم‌ها نمی‌شود کتاب خواند و آرامش و فرصت زیادی برای این کار وجود ندارد.

■ به نظر شما چرا دیگر حوصله‌ای برای کتاب خواندن وجود ندارد؟

مردم ما کم حوصله بودند و الان کم حوصله‌تر شده‌اند. از وقتی که یادم هست مشکل کتاب خواندن را در کشور داشته‌ایم. دلیلش را هم نمی‌دانم. شاید مردم واقعا احتیاجی به کتاب ندارند یا کتاب‌های خوب نداریم. شب‌ها وقتی از خیابان‌های فرمانیه و نیاوران عبور می‌کنید تمام رستوران‌ها و فست‌فودها شلوغ است، اما در «شهر کتاب» پرنده پر نمی‌زند. به نظر من برای کتاب خواندن باید تفکر جامعی در کشور وجود داشته باشد و بچه‌ها از زمان ورود به مدرسه با فرهنگ کتابخوانی آشنا شوند. البته این موضوع نباید به گونه‌ای باشد که مردم را به‌زور کتابخوان کنند و باید خیلی فکر شده این مساله را حل کرد.

■ شما خودتان زمانی که حوصله و وقت مطالعه داشته باشید معمولاً چه کتابی می‌خوانید؟

من اشعار حسین پناهی را خیلی دوست دارم و هر زمانی که بشود به حسین پناهی، پناه می‌برم.

■ اگر بخواهید به جزیره تنهایی تان بروید با خود چه کتاب‌هایی می‌برید؟

به جزیره تنهایی‌ام کتاب نمی‌برم؛ ترجیح می‌دهم چیزی ببرم که از گرسنگی نمیرم یا توسط حیوانات کشته نشوم!

■ بیست و هفتمین نمایشگاه کتاب بین‌المللی کتاب شروع شده، شما را در نمایشگاه می‌بینیم؟

اگر خودکار بدهند، حتماً مثل سال‌های دیگر می‌آیم!

...

علی باباچاهی در نمایشگاه کتاب:

نفس کشیدن در این فضا خوشایند است

علی باباچاهی بیش از چهار دهه شاعری کرده است؛ شاعری که هر سال یک مجموعه شعر به کارنامه‌اش اضافه می‌کند و تازه‌ترین مجموعه شعرش «این کشتی پر اسرار» نام دارد؛ مجموعه‌ای از آخرین سروده‌های او که از سوی نشر نگاه منتشر شده است. کتاب «گزاره‌های پیوست» (۹۰ سال شعر نو فارسی) نیز یک آنتولوژی است که به تازگی از سوی نشر دیبایه منتشر و در نمایشگاه کتاب عرضه شده است. این شاعر در یکی از روزهای شلوغ به نمایشگاه آمد و با مخاطبان آثارش دیدار کرد.

...

■ روز شلوغی را برای آمدن به نمایشگاه انتخاب کردید، نمایشگاه را چگونه دیدید؟

اتفاقاً این شلوغی حس خوبی به آدم می‌دهد. این ازدحام، یعنی که خیلی‌ها کتاب را دوست دارند. آنها حتی اگر کتاب نخرند نفس کشیدنشان در این فضای فرهنگی خیلی خوشحال‌کننده است.

■ نمایشگاه کتاب چه تاثیری روی شما می‌گذارد، اصلاً چرا به نمایشگاه می‌آیید؟

نمایشگاه از نظر من مانند یک حرکت آیینی است که هر سال باید انجامش دهی و آنچه هر سال در آن می‌بینی، شبیه سال‌های گذشته است؛ بعضی‌ها به کتاب بی‌توجه هستند و بعضی دیگر هم به شدت به این مقوله توجه دارند و جمعیت را کنار می‌زنند تا به کتاب مورد نظرشان برسند.

■ تفاوتی هم در نمایشگاه امسال دیدید؟

چیزهایی به گوش می‌رسید. به نظر من فضای آزادتری در نمایشگاه کتاب امسال وجود دارد. مثلاً در فلان انتشارات ۹ رمان از یک نویسنده در حضور خود او به معرض فروش گذاشته شده است. در حالی که آثار این نویسنده قبلاً در صف نوبت در یافت مجوز بود، اما یکبار به گشایش صورت گرفت و همه کتاب‌هایش با هم منتشر شدند. همین برای خوشحالی من کافی است.

■ شما ترجیح می‌دهید که نمایشگاه جایی برای نمایش کتاب باشد یا این وضعیتی را که الان وجود دارد، بیشتر می‌پسندید؟

شکل فعلی برای من خوشایندتر است؛ چرا که به هر حال خودم هم در آن ذی‌نفع هستم. به هر حال وقتی کتابی از من منتشر می‌شود دوست دارم که در نمایشگاه به معرض فروش گذاشته شود، از همین روی این موضوع هم به نفع مولفان و هم به نفع ناشران است. وقتی کتاب نویسنده یا شاعری منتشر می‌شود، خودش هم به نمایشگاه می‌آید و می‌تواند با مخاطبان‌ش مواجه شود، با آنها حرف بزند و نظرات آنها را درباره اثر تازه‌اش جویا شود؛ این رویارویی بسیار لذت‌بخش است. این طوری تو احساس می‌کنی که در ختات دوباره به بار نشسته و حالا وقت چیدن میوه است.

■ چه چیز نمایشگاه را بیشتر از همه دوست دارید؟

آن چیزی که خوشحالم می‌کند، روح جمعی مردم است. حتی اگر اغلب آدم‌هایی که به نمایشگاه آمده‌اند صرفاً در جوار کتاب و فضای معطر کتاب قدم بزنند، این موضوع نشان از حیات متفاوتی است؛ یعنی آنها این فضای فرهنگی را انتخاب کرده‌اند. از سوی دیگر همیشه دیدار مردم خوشحالم می‌کند. وقتی بعد از سال‌ها بعضی از آنها را می‌بینم، همدیگر را در آغوش می‌گیریم. شاید آنها را نشناسم و هیچ وقت ندیده باشم، اما وقتی آنها را می‌شناسم انگار هزار سال آشنایی پشت آن هست.

■ انتظار تان از نمایشگاه چیست؟

طبعاً با این انتظار من است که مردم با دست خالی از نمایشگاه بیرون نروند و به لحاظ اقتصادی این امکان را داشته باشند تا با آسودگی به خرید کتاب بپردازند.

■ از نمایشگاه کتابی هم خریدید؟

خیلی شلوغ بود، فقط رفتم به چند نشر سر زدم، ولی باید دوباره ببایم و کتاب‌هایی را که می‌خواهم بخرم.

...

ساعد سهیلی، بازیگر:

تحت تاثیر کتاب «دا» هستم

سه سال پیش با بازی در فیلم «گشت ارشاد»، توانست حضور پررنگی در سینما داشته باشد. به طوری که در سسی و دومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر با بازی در سه فیلم «کلاشینکف»، «متروپل» و «چند متر مکعب عشق» یکی از پرکارترین‌ها در این دوره از جشنواره بود. بازی ساعد سهیلی در فیلم «چند متر مکعب عشق» مورد توجه منتقدان قرار گرفت. او از طرفداران کتاب است و کتاب خواندن را به فیلم دیدن ترجیح می‌دهد.

...

■ مطالعه برای بازیگر مهم است و قوه تخیل او را برای موفقیت در اجرای نقش‌ها افزایش می‌دهد، چه کتاب‌هایی در این زمینه خوانده‌ای؟

خواندن کتاب در حرفه بازیگری بسیار موثر است؛ با مطالعه و تصویرسازی طبیعتاً قوه تخیل افزایش پیدا می‌کند و از آنجا که قوه تخیل از پایه‌های اصلی بازیگری به شمار می‌رود، می‌تواند در موفقیت بیشتر یک بازیگر موثر باشد. من خودم ترجیح می‌دهم به جای دیدن فیلم کتاب بخوانم. کتاب‌هایی که بر بازیگری من تاثیر فراوانی گذاشتند، «انا کارنينا» و «دا» هستند و هنوز هم وقتی به کتابخانه شخصی‌ام سر می‌زنم این دو کتاب را برمی‌دارم و ورق می‌زنم.

■ این خیلی خوب است که با وجود مشغله کاری برای کتاب خواندن وقت می‌گذاری، اما مردم معمولاً این کار را نمی‌کنند. فکر می‌کنی دلیل این موضوع چیست؟

کاهش سرانه مطالعه دلایل دیگری هم می‌تواند داشته باشد. به نظر من مردم به طور کلی کم حوصله شده‌اند و این موضوع فقط مختص به مطالعه نیست. عامل اصلی کاهش سرانه مطالعه کشور، هم می‌تواند افزایش هزینه‌های زندگی باشد، هم ترافیک و هم آلودگی. به نظر من جامعه‌شناسان باید دلایل این موضوع را کارشناسی کنند و به دنبال یافتن راه‌حلی برای آن باشند. تا جایی که من یادم هست مردم همیشه از نمایشگاه کتاب استقبال خوبی داشتند و به نظر من مسئولان با در نظر گرفتن این موضوع مهم و برنامه‌ریزی درست می‌توانند چاره‌ای برای افزایش سرانه مطالعه کشور پیدا کنند.

■ شما در سال‌های پیش به نمایشگاه کتاب می‌آمدید؟

بله، من تادو سال پیش در نمایشگاه کتاب شرکت می‌کردم. اما در سال‌های اخیر به دلیل مشغله کاری متأسفانه نتوانستم شرکت کنم. یکی از دلایل دیگری هم که نتوانستم به نمایشگاه بیایم ترافیک فراوان در خیابان‌های اطراف نمایشگاه بود. به نظر من اگر برای مکان برگزاری نمایشگاه کتاب فکری شود و نمایشگاه در محل مناسبی برگزار شود مردم به راحتی می‌توانند برای بازدید بیایند و استقبال آنها بیشتر می‌شود.

...

نعمت‌الله فاضلی مطرح کرد:

بازگشت کتابخوان‌های حرفه‌ای

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به روزهای پایانی خود نزدیک می‌شود. آمارها و نظرسنجی‌های مختلفی از این نمایشگاه تاکنون منتشر شده است که همگی رضایت‌بخش هستند. بیشتر ناشران هم درباره آرامش فضای موجود می‌گفتند. افزایش میزان فروش نیز مساله‌ای بود که بحث بسیاری را برانگیخت، چرا که علاوه بر کاهش خریدهای دولتی، بن و کارت خرید کتاب نیز در نمایشگاه امسال کمتر توزیع شده است. به دنبال یافتن دلیل استقبال جامعه کتابخوان ایران از نمایشگاه بیست و هفتم، نعمت‌الله فاضلی، پژوهشگر مطالعات اجتماعی دلایلی را برشمرده است.

وی که امسال دو کتاب «تاریخ فرهنگی ایران مدرن» و «بررسی متون طنز عامیانه ایران» را به نمایشگاه آورده با اشاره به موفقیت نمایشگاه امسال، گفت: به غرض‌های ناشرانی که آثارم را منتشر کرده بودند، رفتم و آنها از وضعیت فروش کتاب‌هایشان در نمایشگاه بسیار راضی بودند. این مساله باعث تعجبم شد چرا که انتظار داشتم با افزایش بهای کتاب‌ها نسبت به سال گذشته، کتاب از سبد بسیاری از خانواده‌ها حذف شود، در حالی که این ناشران می‌گفتند امسال فروش آنها نسبت به سال گذشته رشد ۷ یا ۸ درصدی داشته است.

نویسنده کتاب «پشت دریا شهری است» افزود: این ناشران می‌گویند که فروش کتاب به صورت عمده نبوده و بالاترین میزان فروش مربوط به تک‌فروشی کتاب است. به طور مثال یکی از ناشران می‌گفت با اینکه قیمت‌ها نسبت به سال گذشته افزایش داشته و بیشتر افراد مراجعه‌کننده از قیمت‌ها ناراضی بودند و در اکثر موارد بدون خرید کتاب غرّه را ترک می‌کردند، اما امسال بیشتر افراد کتابی را که می‌خواهند حتی با قیمت بالا می‌خرند. این نشان‌دهنده درک متقابل درباره وضعیت قیمت کتاب میان ناشر و جامعه کتابخوان است و ورود نقدینگی به بازار نشر را به همراه دارد. این جامعه‌شناس معتقد است که فضای باز و امنی که در حوزه نشر به وجود آمده باعث شده تا مخاطب بیشتر شود. وی می‌گوید: به طور کلی فضای ذهنی حاکم بر جامعه ایران به گونه‌ای است که مردم اعتماد بیشتری به ناشران و کتاب‌های منتشر شده دارند و این امر منجر به مراجعه و بازگشت خریداران حرفه‌ای به نمایشگاه کتاب شده است. از سوی دیگر به نظر می‌رسد نمایشگاه خلوت‌تر از سال‌های گذشته است که باز هم دلیل دیگری برای حضور قشر صرفاً کتابخوان به نمایشگاه است و برخی افراد که به بهانه‌های دیگر به این نمایشگاه می‌آمدند، حضور کم‌رنگی دارند.

فاضلی می‌گوید: طبقه متوسط شهری که بیشتر در صد جامعه کتابخوان را شکل می‌دهد به نسبت سال‌های گذشته و به دلیل امنیت روانی و ذهنی که بر جامعه حاکم شده، بار دیگر با نمایشگاه آشنایی کرده‌اند که این نشانه خوبی برای جامعه فرهنگی و حوزه نشر در ایران است.

حدیث کتاب

پیامبر اکرم (ص)

أَعْلَمُ النَّاسِ مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ

داناترین مردم کسی است که دانش دیگران را به دانش خود بیفزاید.

بیانات مقام معظم رهبری

جای کتاب را هیچ چیز پر نمی‌کند.

فراسوی مرزها

ایتالیا

اوضاع کتاب و کتابخوانی در ایتالیا بسیار بغرنج است و می‌توان آن را زمینه‌ساز آسیب‌ها و کمبودهای اساسی در پیکره فرهنگ و به تبع آن، سلامت روان جامعه دانست. البته این اوضاع نابسامان، در قیاس با کشورهای دیگر اروپایی است، و گر نه آمار این کشور در مقایسه با برخی کشورهای آسیایی، بسیار مطلوب است. در هر حال، طبق آمار ارائه شده، در ۱۵ درصد خانه‌های مردم ایتالیا ۵۰ جلد کتاب، در بیش از ۶۰ درصد خانه‌ها، ۱۰۰ جلد کتاب و در ۲۵ درصد خانه‌ها بالغ بر ۲۰۰ جلد کتاب موجود است. از طرفی سازمان مطالعات فرهنگی ایتالیا جامعه خود را در حالی کم‌مطالعه می‌شناسد که قریب به ۵۰ درصد از جمعیت کشور حداقل سالانه ۲ جلد کتاب ۱۵۰ صفحه‌ای می‌خوانند. بنا به تعریف سازمان، کسی کتابخوان حرفه‌ای به شمار می‌آید که در طول ۱۲ ماه سال، حداقل ۱۲ جلد کتاب بخواند. بر همین اساس، کسانی که کمتر از ۳ کتاب در سال می‌خوانند کسانی هستند که دولت باید زمان و هزینه کافی برای آموزش اهمیت مطالعه به آنها در نظر بگیرد.

پیشنهاد ویژه

سایه عقاب‌ها

«سایه عقاب‌ها: طرح سری حمله آمریکا به ایران» از کتاب‌هایی است که پیش‌تاز فروش در بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بوده و در همین ایام به چاپ دوم رسیده است. در کتاب حاضر، مولف (امیررضا پر حلم)

با استناد به منابع اطلاعاتی مختلف، برآوردی جامع از احتمال حمله آمریکا به ایران را بررسی کرده است. بر این اساس، بیشتر اقدامات نظامی آمریکا بر ضد ایران، در باره تداوم برنامه‌های هسته‌ای بوده است. طی چند سال اخیر نیز، مانور اصلی نیروهای مسلح آمریکایی بر محور ایران متمرکز شده است. در این مانور، آمریکا نیروهای زمینی بسیار زیادی را به صحنه نبرد می‌فرستد که شامل ۱۵ تا ۱۷ لشکر می‌شود. مقامات آمریکایی ترتیبی داده‌اند که لشکر فرضی ایران در این مانور، از موشک‌ها و سلاح‌های کشتار جمعی (به احتمال زیاد سلاح‌های شیمیایی و بیولوژیکی، نه اتمی) برای دفاع استفاده کند. در این مانور، نبرد روی تهران متمرکز می‌شود؛ جایی که نیروهای آمریکایی در خارج از آن در حال نزدیک شدن به پایتخت هستند. «سایه عقاب‌ها: طرح سری حمله آمریکا به ایران» را نشر عطایی به بازار کتاب عرضه شده است.

تمام اندوخته‌های انسان، تمام تجربیات بشر در طول قرن‌های زیستن روی این کره خاکی، در کنار ماست. تمام دانش انسان، تمام تکنولوژی، در کنار ماست. اگر کتاب‌ها نبودند، انسان چه چیزی برای عرضه به نسل دیگر داشت؟ اگر کتاب‌ها نبودند، از انسان چه باقی می‌ماند؟

سخنان بزرگان

ولتر

کتاب بر عالم تمدن فرمان‌روایی می‌کند.

کارل لایب

هر آنچه بشر اندیشیده و انجام داده در کتاب‌ها نوشته و گنجانده شده. کتاب‌ها گزیده‌های بشریت‌اند.

آنا تول فرانس

انسان در کتاب از چیزهایی با خبر می‌شود که دیدن خود آنها امکان‌پذیر نیست زیرا بین ما و آنها فرسنگ‌ها یا قرن‌ها فاصله است.

ویکتور هوگو

برای نابود کردن یک فرهنگ نیازی نیست کتاب‌ها را بسوزانند؛ کافی است کاری کنند که مردم کتاب نخوانند.

حکایت کتابت

۲۰ سال دوری از آئین همسر داری

زن و شوهر که سال‌هاست با هم زندگی کرده‌اند، به دادگاه مراجعه می‌کنند برای طلاق. قاضی می‌پرسد: «مشکل کجاست؟» و شوهر بی‌مقدمه شروع می‌کند به صحبت کردن و دلیل آوردن. دلایل مرد در یک جمله خلاصه می‌شود که رو به قاضی می‌گوید: «این خانم آیین همسر داری بلد نیست!»

قاضی دست زیر چانه می‌برد و نگاهی به مرد می‌اندازد. بعد می‌پرسد: «در پرونده شما ذکر شده، ۲۰ ساله که ازدواج کردید. در این ۲۰ سال هم هیچ‌وقت به اینجا مراجعه نداشتید. عجیب نیست؟ یعنی توی این ۲۰ سال متوجه نشدید همسرتون آیین همسر داری بلد نیست؟!»

مرد گفت: «آخه تو این ۲۰ سال کتاب "آیین همسر داری" رو نخونده بودم!»

بر اساس آمار منتشر شده موسسه خانه کتاب، کتاب‌های حوزه کودک و نوجوان، گران‌ترین کتاب‌ها و کتاب‌های حوزه دین، ارزان‌ترین کتاب‌ها هستند. براساس این آمار، کتاب‌های حوزه کودک و نوجوان، با وجود صفحات کم، با قیمت بالایی عرضه می‌شود.

از سوی دیگر با توجه به تعداد عناوین و همین‌طور تعداد صفحات بالای کتاب‌های دینی (آن هم در شمارگان بالا)، به نظر می‌رسد وجود ناشران دولتی که این کتاب‌ها را منتشر می‌کنند، علت ارزان بودن این کتاب‌هاست.

آمارهای منتشر شده از سوی موسسه خانه کتاب نشان می‌دهد در شش ماهه نخست سال گذشته، کتاب‌های کودک و نوجوان با بهای متوسط هر صفحه ۱۱۹۶ ریال منتشر شده و بهای متوسط این کتاب‌ها ۴۱ هزار و ۴۳۴ ریال است.

بعد از کودک و نوجوان، کتاب‌های هنر طی سه سال گذشته در رتبه دوم گران‌ترین کتاب‌های منتشر شده قرار داشته است. از طرفی در نیم‌سال اول ۱۳۹۲، کتاب‌های دینی ارزان‌ترین کتاب‌ها بوده است که با بهای متوسط هر صفحه ۲۹۵ ریال و بهای متوسط ۸۵ هزار و ۴۲ ریال منتشر شده است.

اردیبهشت کتاب

ویژه بیست و هفتمین

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

■ زیر نظر: کمیته روابط عمومی و اطلاع‌رسانی

■ سر دبیران: رضا معصومی، محسن فرجی

■ همکاران: کمال صادقی، یاسر نوروزی، حسام مطهری،

ساره گودرزی، الهام عدیمی، حسن همایون، زینب

کاظم خواه، الهام برمکی، نغمه فتاحی، حمیدرضا حافظی

■ ویراستاران: حسین محمدیانی، آرزو شهبازی

■ حروفچین: سودابه بیات

■ عکس‌ها: چاوش هماوندی، داود پورامجد، پیمان

داورپناه، نجمه صادقی، زهرا قنبری

■ مدیر هنری: محمد مهدی اشرف سمنانی